

Universitetskanslersämbetets utbildningsutvärderingar

Självvärdering

Lärosäte: Malmö universitet

Yrkesexamen: Grundlärarexamen med inriktning mot arbete i förskoleklass och grundskolans årskurs 1- 3

Skriv en självvärdering för den utbildning som leder fram till den examen som ska utvärderas. Basera självvärderingen på de bedömningsgrunder som ingår inom följande bedömningsområden:

- förutsättningar
- utformning, genomförande och resultat
- studentperspektiv
- arbetsliv och samverkan

För vägledning i skrivandet av självvärderingen se: *Vägledning för utbildningsutvärderingar på grundnivå och avancerad nivå.*

- Självvärderingen indelas i enlighet med rubrikerna som anges nedan. Eventuella underrubriker kan lärosätet fritt besluta om.
- Lärosätet ombeds att göra en så reflekterande självvärdering som möjligt, identifiera styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra att hög kvalitet nås i utbildningen. Tyngdpunkten på självvärderingen ska ligga mer på värdering än på beskrivning. Lärosätet ombeds belysa med exempel. Exempel från ämnesstudier och ämnesdidaktik ska tas från matematik och/eller svenska.
- Redogör för utbildningen i sin helhet och relatera till utbildningsvetenskapliga kärnan, verksamhetsförlagd utbildning och ämnesstudier och ämnesdidaktik där det är relevant.
- Självvärderingen ska utgå från aktuella förhållanden för utbildningen.
- Självvärderingen ska inte överstiga 30 sidor exklusive bilaga.
- Självvärderingen ska kunna stå för sig själv, dvs. det ska inte inkluderas länkar. Om lärosätet anser att kursplaner/utbildningsplaner krävs för att styrka något kan dessa laddas upp i UKÄ Direkt.
- Som bilaga till självvärderingen ifylls lärartabellen.

Beskrivning

Redogör för utbildningens organisation, upplägg och inriktning på ett övergripande plan och motivera i relation till examensordningen samt beskriv relationen mellan den utbildningsvetenskapliga kärnan, den verksamhetsförlagda utbildningen, ämnesstudier och ämnesdidaktik. Redogör även för hur länge utbildningen har getts vid lärosätet.

Grundlärarprogrammet har funnits sedan 2011 (i sin nuvarande form) och sker i ett mångårigt och nära samarbete med skolor i regionen vilket regleras i avtal. Partnerskapet utgår från principen om ömsesidig kunskapsbildning och gemensam nytta och syftar till att studenten ska ha goda förutsättningar att utveckla en professionell identitet som kännetecknas av ämnes- och ämnesdidaktisk kunskap, ett demokratiskt ledarskap och en förmåga att medverka till skolutveckling. Studenten har sin huvudsakliga placering på en skola med VFU jämnt fördelad över utbildningen och förlagd inom samtliga undervisningsämnen vilket ger förutsättningar för att VFU integreras med den campusförlagda utbildningen på ett sätt som verkar för studentens kunskapsutveckling och professionsutövande i progression och ett tydliggörande av relationen mellan vetenskaplig forskning och beprövad erfarenhet.

I utbildningsplanen ingår två lokala mål utöver de nationella examensmålen. Den student som utbildar sig till lärare vid Mau ska *visa kunskap om och förmåga att beakta innebörden av interkulturalitet, medborgerlig bildning samt lärande för hållbar utveckling i pedagogisk yrkesverksamhet* samt *visa kunskap om och förmåga att beakta sambandet mellan det ämnesspecifika språket och barns och ungdomars kunskapsutveckling ur ett första- och andraspråksperspektiv.*

Översikt

Termin	1		2		3		4		5		6		7		8	
	SO	Sv	Ma	U	NO		F	U	U	F	Sv/ NO /SO	Sv/ Ma	F	U	F	F
				En												
veckor/VFU	1		4				4		4				4		4	

VFU-kurserna (blå färg) omfattar 6 hp. U (röd färg) avser kurser i UVK om 9 hp. Ämneskurser (grön och gul färg) omfattar 15 hp. Termin 4 och 6: Olika ämnen beroende av val av fjärde undervisningsämne och fördjupningsämne. F (gul färg) avser kurser i fördjupningsämnet med integrerad UVK samt självständiga arbeten.

I överensstämmelse med examensordningen omfattar utbildningen 240 hp varav 30 hp VFU och 60 hp UVK. Utbildningen innehåller kurser på avancerad nivå i fördjupningsämnet, VFU samt UVK om sammanlagt 60 hp. Studenterna har möjlighet att göra en del av sin utbildning utomlands. Det kan röra sig om en hel termins studier, en VFU-kurs eller ett självständigt arbete. Det som studeras utomlands tillgodoräknas inom ramen för examen, och därför ska kurserna godkännas i förväg av en ämnesansvarig lärare. Under 2017 genomförde 13 studenter VFU utomlands.

Inriktningen innehåller fem undervisningsämnen. Studenten läser minst 30 hp i svenska och matematik och minst 15 hp i engelska, NO/teknik och SO. För att nå ett kvalificerat djup i sina ämnes- och ämnesdidaktiska studier väljer studenten något av följande ämnen som sitt fördjupningsämne: *Engelska och lärande*, *Matematik och lärande*, *Naturorientering/teknik och lärande*, *Samhällsorientering och lärande* eller *Svenska och lärande*. I fördjupningsämnet ingår två självständiga arbeten, delar av UVK och VFU. Med detta upplägg ges studenten

förutsättningar för fördjupade studier med hög relevans för professionen. Studenten väljer fördjupningsämne i den tredje terminen efter att ha studerat samtliga ämnen. Syftet med detta upplägg är att studenten ska göra sitt val av fördjupningsämne baserat på studier i ämnen för professionen och erfarenheter från VFU snarare än utifrån tidigare erfarenheter från studier inom skolväsendet.

För att uppnå fördjupad progression i UVK med koppling till ämne och ämnesdidaktik integreras UVK i tre av fördjupningsämnets kurser – i termin 4 (9 hp UVK), termin 7 (9 hp UVK) och termin 8 (6 hp UVK). Detta upplägg motiveras av att didaktiska frågor om skolans styrdokument samt bedömning av elevers lärande och utveckling behöver förstås utifrån ett ämnesinnehåll. Genom att knyta samman ämneskunskaper och tillhörande forskningsområde med kunskaper som en blivande lärare behöver för att kunna stödja och stimulera elevers lärande utvecklar studenten både generell och specifik kompetens inom den integrerade UVK:n. Övrigt innehåll inom UVK samlas utifrån teman i särskilda UVK-kurser om 9 hp vardera:

Från antagning 2017	Tidigare antagningar
T2: UVK-kurs I: Pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering	Sociala relationer, konflikthantering och pedagogiskt ledarskap
T4: UVK-kurs II: Skolväsendets organisation och värdegrund	Skola, värdegrund och samhälle
T5: UVK-kurs III: Specialpedagogiska perspektiv på utveckling och lärande,	Utveckling, lärande och specialpedagogik
T7: UVK-kurs IV (avancerad nivå): Vetenskap och beprövad erfarenhet;	Forskning, utveckling och utvärdering

Kursordningen innebär att den första kursen tar sin utgångspunkt i studentens roll som pedagogisk ledare sett i ljuset av skolans demokratiska uppdrag. I den andra kursen är skolans roll i samhället i fokus. Den tredje kursen tar sin utgångspunkt i hur barns utveckling och lärande påverkas av deras skilda förutsättningar och levnadsvillkor. Den fjärde kursen, som ligger före examensarbetet, är inriktad på vetenskapsteori och metodologi med professionsrelevanta forskningsfrågor i fokus. Kurserna har genomgått en omfattande revidering med ett nytt upplägg i syfte att stärka kopplingen mellan teori och praktik (med start antagning 2017).

Förutsättningar

Personal

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens (vetenskapliga/konstnärliga/professionsrelaterade och pedagogiska) är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande på kort och lång sikt.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel. Relatera till ifylld och bilagd lärartabell.

Lärarnas professionskompetens och vetenskapliga kompetens framgår av den bifogade tabellen. Utöver angiven personal undervisar gästlärare samt lärare från partnerskolor i ämnesdidaktiska och metodiska moment i universitetsförlagda kurser. Seminarier där lärosätets och skolornas lärare möts genomförs regelbundet. Handledare i VFU genomgår handledarutbildning om 7,5 hp i enlighet med avtal mellan lärosätet och skolor. För skolor som medverkar i försöksverksamheten för övningsskolor är utbildningen obligatorisk. Avtalet följs upp systematiskt med skolhuvudmän och förvaltningschefer.

Adjunkter har 10 % avsatt tid för kompetensutveckling. Lektorer har 20 % och professorer 30 % tid avsatt för kompetensutveckling och forskning. Forskningstiden kan bli mer än så i form av fakultetsanslag och externa medel. Inom kompetensutvecklingen ryms bl.a. högskolepedagogisk utbildning som organiseras av Maus Centrum för akademiskt lärarskap. Därutöver sker särskilda satsningar på kompetensutveckling utifrån behov som definieras i verksamheten. Till exempel har samtliga VFU-lärare genomgått en utbildning om bedömningsprocessen i VFU under 2016 och 2017. En annan särskilt riktad kompetensutveckling har gjorts inom akademisk litteracitet (AL) i syfte att kunna stödja studenters utveckling av AL och upprätta gynnsamma läromiljöer. Bibliotekspersonal och lärare i studieverkstaden har varit delaktiga. Många av lärarna inom programmet arbetar med olika former av uppdragsverksamhet (läslyft, matematiklyft, tekniklyft etc) gentemot Skolverket, vilket innebär kompetensutveckling samt bidrar till lärlagens utvecklingsarbete och kommer därmed studenterna till del i de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna.

Kompetensutvecklingsbehov för såväl lärarnas individuella behov som för programmet identifieras och följs upp i årliga medarbetarsamtal. Institutionerna ansvarar för att säkerställa lärarnas individuella och sammantagna kompetens och samverkar inom programrådet för att följa upp och använda fakultetens lärarkompetens optimalt. Ett exempel på att lärarkompetensen förstärkts utifrån ett definierat utvecklingsbehov är att institutionen Skolutveckling och ledarskap (SOL) hösten 2016 anställde en professor i utbildningsvetenskap för att leda ett omfattande utvecklingsarbete i syfte att förstärka forskningsanknytningen i kurserna i UVK. Som ett resultat av detta arbete har kurserna ett nytt upplägg från antagning 2017.

Lärarnas sammantagna kompetens och kompetensutveckling följs upp och återkopplas kontinuerligt till berörda intressenter i olika samarbetsorgan. Med fakultetens nya kvalitetssäkringssystem som implementeras HT 2018 kommer systematiken för att följa upp

och säkerställa lärarkompetensen i programmet att förstärkas, inte minst genom en årlig strategisk uppföljning av lärarnas vetenskapliga, professionsrelevanta och högskolepedagogiska kompetens baserad på underlag från prefekter, programnämndsordförande, utbildningschef (VFU) och samordnare för UVK. En kompetensförsörjningsplan upprättas för programmet för att säkerställa en adekvat lärarkompetens utifrån en ambition om en jämn könsfördelning. Utifrån en analys av kompetensutvecklingsbehovet bestäms teman för kompetensutveckling vid fakultetens årliga obligatoriska gemensamma utbildningsdagar. Fram till HT 2018 hanteras kompetensförsörjningen av programrådet och prefekterna från berörda institutioner, och innehållet i de obligatoriska kompetensutvecklingsdagarna bestäms av en strategisk ledningsgrupp. Utöver de obligatoriska kompetensutvecklingsdagarna deltar programmets lärare i institutionernas kompetensutveckling där exempelvis frågor om genus och normkritik behandlas.

Kompetensförsörjningsplanen för de närmsta åren omfattar flera satsningar. Tre adjunkter beräknas erhålla magister/masterexamen i sina undervisningsämnen. En övergång av fyra doktorander mot lektorstjänster kommer att ske inom ett par år. I samband med pensionsavgångar har två lektorer i svenska med inriktning mot de yngre barnen anställts under 2018, och ytterligare en anställning är planerad VT 2019. En professor inom matematikämnet har tillsatts från och med januari 2018. Rekrytering av en professor i det svenska språket pågår och planeras kunna tillsättas under 2019. Internationella forskare i vissa undervisningsämnen (en i matematik och en i svenska) är anställda som gästprofessorer. Inom UVK är antalet lektorer för närvarande få, och därför kommer minst två lektorsanställningar inom området att ske under 2018. Institutionen SOL kommer att anställa två lektorer i specialpedagogik 2018 vilket innebär att den samlade lärarkompetensen inom området förstärks såväl i lärarprogrammen inklusive grundlärarprogrammet som specialpedagog- och speciallärarprogrammen.

Vår bedömning är att antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens volym, innehåll och genomförande genom deras forskningsområden och/eller professionskompetens. Vi strävar efter att använda lärarnas spetskompetens, vilket innebär att många lärare är involverade i utbildningen något som ställer krav på stabila samarbetsformer så att lärarlagen inom och mellan institutionerna kan diskutera kursutveckling baserad på forskning och utvärderingar.

Förutsättningar

Utbildningsmiljö

Bedömningsgrund:

Det finns en för utbildningen vetenskaplig/konstnärlig och professionsinriktad miljö och verksamheten bedrivs så att det finns ett nära samband mellan forskning och utbildning.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Vi arbetar på olika sätt för att utbildningsmiljön i högskoleförlagd (HFU) och verksamhetsförlagd (VFU) utbildning ska befrämja studentens insikt om värdet av att ta tillvara och reflektera över forskningsresultat med relevans för utbildningen och yrket samt att, i kollegiala samtal och samarbeten, analysera och utveckla undervisning på vetenskaplig grund. Under ”Måluppfyllelse” redovisas exempel på läraktiviteter där studenten tillägnar sig ett vetenskapligt förhållningssätt kopplat till ett innehåll i relation till examensmål. Där redovisas också hur studentens forskande förhållningssätt examineras och vilka krav som ställs på denna förmåga. De båda självständiga ämnesdidaktiska arbetena är förstuds av vikt i detta sammanhang.

I försöksverksamheten med övningsskolor samarbetar vi med skolorna för att ge studenterna förutsättningar att kunna knyta sina examensarbeten till skolornas interna ämnesdidaktiska utvecklingsarbeten. Ett krav för medverkan i försöksverksamheten är att skolor bjuder in studenter att delta i skolans kvalitetsarbete. I trepartssamtalet ansvarar VFU-läraren för att det finns utrymme för studenten att successivt utveckla sin förmåga att ställa forskningsbara frågor utifrån sina erfarenheter från VFU. Ett exempel på att studenter deltar i en forskande kontext är när tre examensarbeten i svenska genomförs i ett utvecklingsprojekt i en skånsk kommun. Kommunen avser att använda arbetena i sin interna utvärdering av verksamheten.

Vi har sett ett behov av att förstärka studenternas förmåga att analysera undervisning på vetenskaplig grund, och därför har UVK-kurserna förändrats från antagning 2017. I kurserna tar studenterna del av videobaserade undervisningsmoment/*cases* som de analyserar i relation till kursens lärandemål tillsammans med lärare och kurskamrater. Videoinspelat *case* används också i examinationen. Vår bedömning är att det nya kursupplägget ska stärka studenternas kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrket samt deras förmåga att koppla samman teori och praktik.

En förutsättning för att studenterna ska kunna delta i en forskande kontext är att utbildningen bedrivs i en forskande miljö. Vid Mau finns alla nödvändiga kompetenser för lärarutbildning samlad på en fakultet, Lärande och samhälle, som består av sex institutioner organiserade efter ämnesområden. Här finns en sammanhängande organisation dels för administrationen av lärarutbildning, dels för forskning och forskarutbildning inom utbildningsvetenskap. Utbildningsvetenskap är flervetenskapligt och praxisnära. Inom området bedrivs forskning

och utvecklingsarbeten med relevans för grundlärarutbildningen. Det delas in i tre delområden: utbildningssystemets organisation och professioner, ämnesinnehåll och ämnesdidaktik i olika utbildningar samt barns och ungdomars livsvillkor och identitetsskapande processer. Utbildningsvetenskapens forskningsmiljöer är *historiska studier, naturvetenskapernas och matematikens didaktik (Studies in Science, Environmental and Mathematics Education), pedagogik och specialpedagogik (Research Platform for Education and Special Education)* samt *Svenska med didaktisk inriktning*. Forskarutbildningsämnena är: Historia och historiedidaktik, Naturvetenskapernas och matematikens didaktik, Pedagogik och Svenska med didaktisk inriktning. 2017 startade den Mau-finansierade forskarskolan *Lärande i mångkulturella samhällskontexter* som tar sig an lärandets villkor och hur det relaterar till en mångkulturell värld.

Forskning och utvecklingsprojekt med relevans för utbildningen kommer studenterna till del genom att de lärare som är knutna till programmet forskar, deltar i nationella och internationella forskningsnätverk och konferenser samt publicerar sin forskning inom områden med relevans för utbildningen. I en bilaga redovisas i vilken omfattning forskarmeriterade lärare deltar i utbildningen i undervisning och handledning av studenter. För att ytterligare stärka forskningsanknytningen i grundutbildningen har fakulteteten avsatt särskilda medel för lärare att genomföra forskningsprojekt inom egen undervisning, för adjunkter och seniora forskare att delta i gemensamma forskningsprojekt samt för externa föreläsare och fortbildningsinsatser.

En annan förutsättning för en utbildningsmiljö i en forskande kontext är att utbildningen vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Lärarlagen, som ansvarar för de ämnen och kurser som ingår i utbildningen, består av såväl seniora forskare som adjunkter. Genom detta kollegiala samarbete och ansvar säkerställs att studenterna har tillgång till aktuell forskning som bedrivs i relation till utbildningen samt till annan relevant nationell och internationell ämnesdidaktisk forskning.

Den forskningsanknutna och professionsrelaterade utbildningsmiljön följs systematiskt upp i ett programråd som ansvarar för att programmet utvärderas och utvecklas i enlighet med kvalitetsarbetet vid Mau och inom fakulteten. Rådet diskuterar och föreslår åtgärder bl a gällande relationen mellan HFU och VFU, forskningsanknytning och professionsrelevans samt samordning av kurser i progression. I fakultetens forskningsråd diskuteras strategiska frågor med avseende på forskning och forskarutbildning samt forskningsanknytning av utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Rådet arbetar även med att garantera att studenter ingår i kompletta miljöer där forskning integreras med utbildning och att studenter vid samtliga utbildningsprogram har möjlighet att gå igenom utbildningssystemet från utbildning på grundnivå, via magister- och masterutbildning i utbildningsvetenskap inom huvudområdena pedagogik eller ämnesdidaktik, till forskarnivå. För studenter i grundlärarprogrammets inriktning F-3 är forskarutbildning i pedagogik eller någon av de ämnesdidaktiska inriktningarna möjliga vägar. Forskarutbildningarna kvalitetssäkras i fakultetens forskarutbildningsnämnd.

Vår bedömning är att studenter och lärare befinner sig i en utbildningsmiljö som är forskningsanknuten och professionsinriktad och som utvecklas i samverkan med våra partners i regionen. Utbildningsmiljön är professionsinriktad genom VFU, konstruktionen av akademiska professionsämnen och genom att lärare i HFU och VFU har adekvat yrkesexamen. Den professionsinriktade miljön förstärks vidare genom att lärare från

partnerskolor deltar i moment i campusförlagda kurser. Styrkor och utvecklingsområden där vi samverkar med regionens skolor redovisas under "Arbetsliv och samverkan" bl a med ett exempel på ett forskningsprojekt inom det regionala samverkanrådet.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

1. *visa sådana ämneskunskaper, inbegripet insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete, som krävs för yrkesutövningen*

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Mål 1 redovisas med exempel från studier i Svenska och lärande. Ämnet presenteras inledningsvis.

Svenska och lärande: ett akademiskt professionsämne

Svenska studeras antingen som obligatoriskt ämne med två kurser om vardera 15 hp (Sv1 och Sv2) eller som fördjupningsämne. De som läser svenska som fördjupningsämne läser inte Sv2 utan i stället Sv3, Sv4 och Sv5 där de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna kombineras med 24 hp integrerad UVK. En översikt över integrerad UVK i samtliga fördjupningsämnen finns publicerad på programmets webbsida. I fördjupningsämnet ingår dessutom de självständiga arbetena om 15 hp vardera. Kursplaner och kursguider för självständigt arbete på grundnivå och avancerad nivå (examensarbete) är gemensamma för samtliga fördjupningsämnen och finns på programmets webbsida.

Studiernas professionsinriktning innebär att flera lärandemål och examinationsuppgifter inbegriper olika kunskapsaspekter. I sitt första led kan således ett lärandemål fokusera på ämneskunskaper, medan det avslutande ledet betonar ämnesdidaktisk kunskap. På motsvarande sätt kan ett lärandemål innebära att kunskap och förståelse kombineras med färdighet och förmåga. Eftersom kurserna i fördjupningsämnet (fortsättningsvis kallade fördjupningskurser; Sv3, Sv4 och Sv5) kombineras med integrerad UVK, förhåller det sig på ett liknande sätt med allmän didaktik och ämnesdidaktik. Kunskap om bedömning innehåller på så vis både allmändidaktik och ämnesdidaktik.

I Svenska och lärande fokuseras sådana kunskaper om och i ämnet som krävs för att undervisa i svenska i förskoleklass och årskurserna 1–3. Professionsinriktningen innebär en stark betoning på studentens medvetenhet om lärande och undervisning. Studenten reflekterar över sitt lärande och förklarar fenomen relaterade till språkutveckling, språk, texter och medier samt samband mellan egen undervisningsplanering och språkutvecklingsteorier. Kurserna har även en språkutvecklande utformning så att studenten förstärker sin förmåga att använda språket både i akademisk mening och ur ett professionsperspektiv. Akademisk litteracitet behandlas både ur ett metaperspektiv och genom allt högre krav på studentens läs-,

lyssnande-, samtals-, tal- och skrivförmåga. Undervisningen och studentens lärande inbegriper dialogföreläsningar, litteraturstudier, seminarier och arbete i basgrupper. I samband med studentens produktion av text spelar formativ återkoppling från såväl lärare som andra studenter stor roll. Den vetenskapliga förankringen genomsyrar utbildningen. Flera av de lärare som undervisar i svenskkurserna har disputerat och forskat med specialisering mot frågor om språkutveckling, litteratur- och mediereception, digitalisering, svenska som andraspråk samt barns möten med och produktion av muntliga och skriftliga texter. Detta garanterar att lärarnas undervisning baseras på aktuell forskning.

I flera kurser samlar studenten empiri från partnerskolan och arbetar vidare med den utifrån teoretiska perspektiv, vilket tydliggör förbindelsen mellan teori och praktik. Denna koppling förstärks genom att yrkesverksamma lärare medverkar i utbildningen i flera kurser. Snarare än att utgå från universitetstraditionens uppdelning i språk och litteratur, baseras konstruktionen av svenskkurserna på vad som krävs för att studenten successivt ökar sin kunskap, förståelse och kritiska medvetenhet om svenskämnets innehåll i enlighet med gällande styrdokument. Ämneskunskaper med tillhörande forskningsområde knyts därför samman med kunskaper som lärare behöver för att kunna stödja och stimulera elevers lärande. Svenska och lärande inbegriper således akademiskt ämne, didaktik, ämnesdidaktik och ämnesmetodik samt skolans olika uppdrag.

Här följer en översiktlig presentation av de två obligatoriska kursernas (Sv1 och Sv2) innehåll och examinationsformer:

Kurs	Innehåll	Examinationsformer
Sv1 (alla stud.) Svenska och lärande: Barns tidiga läsning och skrivande i ett första- och andraspråks-perspektiv	<ul style="list-style-type: none"> • Svenskämnets traditioner, historia och utveckling • Centrala ämnesdidaktiska begrepp • Språk, språkutveckling och sätt att socialiseras in i skriftspråket • Skönlitteratur och medier • Muntlig och skriftlig förmåga ur ett utvecklingsperspektiv • Språkutvecklande miljöer • Lärandeteorier • Skolans styrdokument • Andraspråksutveckling 	<ul style="list-style-type: none"> • Muntlig gestaltning och presentation i grupp (inklusive berättande och högläsning) av texter skrivna för barn • En individuell, reflekterande text i tre delar
Sv2 (alt Sv3,4,5) Svenska och lärande: Barns tal-, läs- och skrivutveckling i ett flerspråkigt perspektiv	<ul style="list-style-type: none"> • Lärandeteorier • Barns språkutveckling ur ett första- och andraspråksperspektiv • Språklära och texttyper • Bedömning av språkförmåga • Barns textvärldar • Kulturella förändringar, genus, identitet, normer • Läromedelsanalys 	<ul style="list-style-type: none"> • Muntlig och skriftlig presentation av tematiskt undervisningsförlopp med språkutveckling som ett av målen • Skriftlig tentamen om språklära, inklusive analys av texttyper • Lärandeteorier presenteras i grupp genom film. Muntlig uppföljning med individuell examination.

Mål 1

Ämneskunskaper inryms i de obligatoriska kursernas fyra kunskapsfält: språk, språkutveckling, texter och medier, med särskilt fokus på tidig läs- och skrivutveckling. Av utrymmesskäl redovisas enbart måluppfyllelsen för språkutveckling.

I Sv1 behandlas språkutveckling dels utifrån olika perspektiv såsom kognitiv respektive sociokulturell teori, dels beträffande studentens egen språkförmåga. Den syn på tidig språk-, läs- och skrivutveckling som studenten möter i kursen utgår från ett vidgat perspektiv på vad det innebär att kunna läsa och skriva samt hantera skriftspråk i olika situationer. Utifrån detta problematiseras begreppet *literacy*, och en av flera utgångspunkter är att alla elever möts utifrån sina kompetenser och erfarenheter. En annan utgångspunkt är att elevers läs- och skrivförmåga utvecklas då de uppfattar och använder språket som ett verktyg för att uttrycka egna tankar och ta del av andras. Både Sv1 och Sv2 inbegriper studier av barns språkutveckling ur ett första- och andraspråksperspektiv. Följande lärandemål gäller Sv1 där studenten ska:

- redogöra för vad som avses med språk, språkutveckling och modersmålets betydelse för språk- och kunskapsutveckling samt kunna resonera om förhållandet mellan språkutveckling, kunskapsutveckling och personlig utveckling i ett första- och andraspråksperspektiv.

Teoretisk litteratur, inklusive två avhandlingar, kring språkutveckling bearbetas på seminarier med särskild betoning på interaktionens och samtalets betydelse för läs- och skrivutveckling. Vidare relateras innehållet till lärandeteorier som behaviorism, konstruktivism och socialkonstruktivism. Lärandemålet examineras genom en utredande text. För betyget Godkänd måste följande kriterier uppfyllas:

Redogörelsen för kunskaps- och språkutveckling är utförlig och utmärks av god teorigrundad begreppsförståelse; komplexiteten i sambandet mellan språk-, kunskaps- och identitetsutveckling förklaras och diskuteras utförligt och stöds av undervisningsexempel.

I Sv2 fördjupas och vidareutvecklas ämnesinnehållet utifrån en vidgad syn på textbegreppet, och studenten undersöker och analyserar barns textvärldar ur ett digitalt och multimodalt perspektiv. Begreppen klass, genus och kulturella förändringar är här viktiga utgångspunkter. Flera lärandemål inriktas mot olika aspekter av språkutveckling (nedan inkluderas enbart de delar som berör ämneskunskaper). Enligt ett av dem ska studenten kunna ”redogöra för samt exemplifiera likheter och skillnader mellan utvecklingen av modersmålet och andraspråket samt urskilja andraspråksdrag och särskilja dessa från läs- och skrivsvårigheter”. Detta lärandemål examineras genom en skriftlig tentamen. Här följer ett utdrag från kriterierna för godkänd:

Olika typer av första- och andraspråksdrag förklaras tydligt med stöd av relevanta språkvetenskapliga begrepp; förklaringarna inbegriper ett teoretiskt grundat kognitivt perspektiv och klargör skillnaden gentemot läs- och skrivsvårigheter.

Sammanfattningsvis betonar kurserna i svenska studentens ämneskunskaper utifrån de fyra nämnda kunskapsfälten, och aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete synliggörs genom kurslitteraturen och i undervisningen genom att de undervisande lärarna låter studenterna bearbeta med aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete med relevans för deras kommande yrkesutövning i olika läraktiviteter.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – kunskap och förståelse

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen kunskap och förståelse i examensordningen.

Mål

- 2. visa kunskap om vetenskapsteori och kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder samt om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen*

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Mål 2 redovisas med exempel från Svenska och lärande samt UVK-kurs IV Forskning, utveckling och utvärdering.

Svenska och lärande

I de svenskkurser där studenten hämtar empiri baserad på intervjuer eller observationer sätter sig studenten in i grunderna för kvalitativ metod genom föreläsningar, litteraturstudier, seminarier och handledning. Ett exempel gäller Sv1 där studenten besöker sin VFU-skola och där observerar undervisning och sedan i en muntlig och skriftlig process och med hjälp av kollegial respons analyserar empirin utifrån olika svenskämnesdidaktiska begrepp och teorier såsom formalisering, funktionalisering och ämneskonceptioner. Den kontinuerliga användningen av forskningslitteratur – med två avhandlingar redan i Sv1 – stödjer också utvecklandet av vetenskaplig förståelse.

Vetenskapsteori och forskningsmetodik, såsom dokumentstudium samt olika typer av enkäter, intervjuer och observationer, står i centrum i de kurser som inbegriper det självständiga arbetet på grundnivå och examensarbetet. Inriktningen mot en kunskapsöversikt i det självständiga arbetet på grundnivå innebär att studenten utvecklar en fördjupad kunskap om och förståelse av vetenskapligt tänkande, bl.a. genom studier av befintliga kunskapsöversikter. Även om kvalitativ forskning dominerar stort inom den svenskämnesdidaktiska forskningen, uppmärksammas studenten på olika typer av forskning och vikten av att göra relevanta urval till en kunskapsöversikt. Detta sker bl.a. genom studium av befintlig forskning som kritiskt analyseras och diskuteras i seminarieform. Upplägget bygger på att studenten i samråd med sin handledare väljer ett forskningsområde och därefter formulerar en fråga med ämnesdidaktisk relevans. Studenten söker, värderar och väljer sedan forskning inom sitt valda problemområde och sammanställer en egen kunskapsöversikt. Följande lärandemål gäller studentens förmåga att visa kunskap om forskningsmetoder och relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet:

- i form av en kunskapsöversikt kunna sammanställa och analysera systematiskt framställd kunskap inom problemområdet,
- kunna diskutera kunskapsöversiktens relevans för professionen samt formulera ett syfte och forskningsfrågor till ett fördjupat studium.

Kriterierna för betyget Godkänd följer här:

I texten är källorna systematiskt sammanställda och framställda; analysen av källorna bidrar till förståelse av problemområdet. Kunskapsöversiktens relevans för professionen diskuteras; ett förslag till en studie formuleras, liksom syfte och forskningsfrågor

I ett förord ska studenternas individuella bidrag tydligt framgå så att studenten kan bedömas utifrån sin prestation. Studentens enskilda insats följs upp av handledare och examinatorer.

Till examensarbetskursen finns det också en guide med bl.a. lärandemål och bedömningskriterier. Denna samt stödfunktioner av olika slag, exempelvis filmade föreläsningar om vetenskaplig metod, finns på kursplattformen. I Svenska och lärande väljer studenterna oftast att göra empiriska studier med intervjuer och observationer som de vanligaste metoderna, men enkätundersökningar, exempelvis via sociala medier, förekommer också, ofta inom ramen för metodtriangulering. Även textanalyser förekommer. Knutet till lärarutbildningen vid Mau finns ett stort antal övningsskolor, där det av avtalet framgår att universitet och skola ska samverka för att studenten ska kunna genomföra sitt examensarbete med bäring på skolans ämnesdidaktiska utvecklingsarbete och få stöd i detta arbete.

Examensarbete som utvecklingsarbete beskrivs också i kursguiden. Den nära kopplingen mellan den vetenskapliga grunden och beprövad erfarenhet ger studenten förutsättningar att nå en god måluppfyllelse. Universitetet har även inlett ett nära samarbete med en kommun, där studenter skriver examensarbetet i samarbete med kommunens skolutvecklingsgrupper.

UVK-kurs IV: Forskning, utveckling och utvärdering.

(Vetenskap och beprövad erfarenhet från antagning 2017)

På den avancerade nivån finns UVK-kurs IV som förbereder studenten för examensarbetet. Det första lärandemålet anger att studenten ”ska kunna redogöra för och problematisera vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet”. I den aktuella kursplanen finns därutöver följande lärandemål kopplade till studentens utvecklande av kunskaper om vetenskapsteori och forskningsmetodik:

- kunna jämföra och kritiskt reflektera kring forskningsprocessens olika delar i ett urval av olika avhandlingskapitel från det utbildningsvetenskapliga fältet, utifrån såväl nationellt som internationellt perspektiv,
- kunna formulera syfte samt forskningsbara frågor och i relation till dessa diskutera olika metoder,
- kunna sammanställa, motivera och analysera, för de valda frågorna, relevant forskning och teori.

I kursen vidareutvecklar studenten sitt vetenskapliga, kritiska förhållningssätt och fördjupar sin kompetens gällande forskningsmetodik och vetenskapligt arbete. Studenten deltar i seminarier kring vetenskapliga texter såsom avhandlingar och artiklar och utvecklar därmed förståelse för forskningsprocessen och insikt om sambandet mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Examinationen består av att studenten i ett seminarium och utifrån ett skriftligt underlag analyserar, problematiserar och kritiskt reflekterar kring forskningsprocessens olika delar samt i en text formulerar syfte och frågeställningar, redogör för tidigare forskning och teori inom ett valt område från det utbildningsvetenskapliga fältet

samt diskuterar metoder. Vidare diskuterar studenten vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet utifrån material från VFU. För godkänt resultat gäller följande:

Materialet med koppling till den verksamhetsförlagda utbildningen motiveras och diskuteras i förhållande till lärandemålen; diskussionen relateras till vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet; avhandlingskapiteln presenteras och jämförs utifrån forskningsprocessens olika delar; styrkor och svagheter analyseras; analysen omfattar dessutom såväl nationella som internationella perspektiv; syfte och frågeställningar är forskningsbara samt diskuteras i relation till lämpliga metoder och till tidigare forskning samt teori av relevans; inlämnade texter refererar till tidigare forskning och teori, har god struktur, språkbehandling och referenshantering.

Vi har definierat vetenskapsteori och metodkunskap som utvecklingsområden. Nästa gång kursen genomförs sker därför en förstärkning i form av läraktiviteter som syftar till att ge studenten mer stöd i att utveckla metodologisk förståelse för hur frågor kan analyseras och undersökas. Fokus har hittills mest varit på kvalitativ metod. I och med det nya kursupplägget från antagning 2017 kommer såväl vetenskapsteori som kvantitativ metod att ytterligare stärkas. En individuell skriftlig tentamen examinerar begreppsförståelse och kunskap gällande vetenskapsteori och metodologi (hur teori och tekniker för insamling av empiri hör ihop). Studenten ska arbeta med kvalitativa och kvantitativa tekniker i workshops och utveckla sin kunskap om och förståelse för dessa genom en egen forskningsdesign som ska presenteras i form av en projektplan. Projektplanen ska diskuteras och försvaras på ett opponeringsseminarium.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

3. *visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet*

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Mål 3 redovisas med exempel från Svenska och lärande inklusive de två självständiga arbetena samt UVK-kurs IV Vetenskap och beprövad erfarenhet (från antagning 2017).

Svenska och lärande

I Sv1 tas det första steget i en progression mot förmågan att systematisera och reflektera över yrkeserfarenheter. Ett av kursens lärandemål innebär att studenten ska "redogöra för och problematisera barns tidiga och fortsatta läs- och skrivutveckling, samt undervisning i en språkligt och kulturellt heterogen skola utifrån centrala svenskämnesdidaktiska begrepp, vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet". Vid en fältstudie på sin VFU-skola dokumenterar studenten undervisning. Med hjälp av svenskämnesdidaktiska begrepp gör hen sedan en analys som redovisas i en skriftlig, examinerande text. För betyget Godkänd krävs bl.a. följande:

Analysen utmärks av relevant användning av svenskämnesdidaktiska begrepp och teoretiska perspektiv och tydliggör dessas koppling till undervisning i en flerspråkig och kulturellt heterogen skola. Analysen bygger på tydligt beskrivna observationer av undervisning.

I progression från den ovan nämnda uppgiften arbetar studenten i Sv2 (alt. Sv3) mot ett lärandemål som i en första del handlar om att utifrån sina erfarenheter under olika VFU-kurser mer systematiskt "analysera och problematisera olika teoretiska utgångspunkter för grundläggande och fortsatt läs- och skrivundervisning och hur dessa kommer till uttryck i en pedagogisk praktik". Denna del examineras genom en studentproducerad film som illustrerar olika teoretiska utgångspunkter och hur de kan ta sig uttryck i undervisning. I ett efterföljande seminarium reflekterar studenten över hur olika kunskapssyn påverkar undervisningsprocesser. Kravet för betyget Godkänd är att

Förklaringarna av språkinlärningsteorier inkluderar nyckelbegrepp, väger olika teoretiska synsätt mot varandra, och slutsatserna om konsekvenserna för skapandet av ett kommunikativt klassrum är nyanserade och vetenskapligt grundade.

I det första självständiga arbetet skriver sedan studenten en kunskapsöversikt inom den ämnesdidaktik som utgör vald fördjupning. Detta innebär att studenten söker, sammanställer och kritiskt värderar forskning eller annan systematiskt samlad kunskap. Yrkesrelevansen är central, och för betyget Godkänd krävs bl.a. att "analysen av källorna bidrar till förståelse av problemområdet" samt att "kunskapsöversiktens relevans för professionen diskuteras". Härigenom säkerställs en fördjupning beträffande studentens förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom yrkesområdet.

I Sv4 får studenten dels fördjupa tidigare forskningsfält såsom bedömning och läsning, dels möta nya forskningsfält som handlar om kulturella förändringar och *critical literacy*. Studenten skriver sedan sitt examensarbete utifrån ett ämnesval som ansluter till fördjupningsämnet, vilket upprätthåller progressionen i förhållande till det första självständiga arbetet. Samtliga fyra möjliga utformningar (empirisk undersökning, utvecklingsarbete, text- och dokumentstudie, gestaltande arbete) bedöms enligt samma kriterier. Bland dessa finns för betyget Godkänd bl.a. följande krav:

För problemställningen relevant forskning presenteras; ett kritiskt resonemang om tidigare forskning förs; slutsatser för examensarbetet dras på basis av tidigare forskning; kopplingar görs till internationell forskning.

Båda de självständiga arbetena utgår från ett problem som formuleras inom ett ämnesdidaktiskt område och är således starkt knutna till yrkets kunskapsutveckling. Utbildningens sista kurs är en fördjupningskurs, Sv5, där bl.a. nationella och internationella utvärderingar ligger till grund för ett kursinnehåll som behandlar skolkvalitet och skolutveckling. Lärandemålet att "kunna analysera och kritiskt värdera nationella och internationella utvärderingar samt diskutera dessa i relation till den egna verksamheten" examineras genom en individuell text, och kravet för Godkänd är följande:

Utvärderingens objekt, fokus och metod definieras och förklaras tydligt. Resultatets giltighet diskuteras nyanserat och med teoretiskt förankrade argument. Analysen inkluderar olika perspektiv samt en kritisk diskussion om möjligheter och begränsningar, inklusive konsekvenser för den lokala skolnivån.

Vetenskap och beprövad erfarenhet (UVK-kurs IV från antagning 2017)

Som nämnts ovan kommer det nya kursupplägget att innebära en förstärkning utifrån definierade utvecklingsområden. I det nya kursupplägget från antagning 2017 sker följande förstärkning genom två lärandemål i UVK-kurs IV med relevans för examensmålet:

- lokalisera, presentera och värdera tidigare forskning i relation till egna forskningsfrågor av relevans för professionen,
- redogöra för och försvara metodval i relation till egna forskningsfrågor av relevans för professionen.

Studenten ska formulera egna forskningsbara frågor med relevans för professionen. Baserat på frågorna ska hen lokalisera och avgränsa ett adekvat forskningsfält, kunna hitta nyckelreferenser och kritiskt kunna förhålla sig till och diskutera den forskning hen redovisat.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

4. *visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för yrkesutövningen i övrigt*

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Mål 4 redovisas med exempel från Svenska och lärande samt VFU-kurs III och V.

Svenska och lärande

Ämnesdidaktisk, didaktisk och metodisk kunskap tillämpas i samtliga svenskkurser. Ofta är förhållandet mellan det innehållsliga stoffet och utformningen av den tillämpande delen synlig i lärandemålen. Tillämpande förutsättningar för exempelvis estetiska uttrycksformer, IKT, presentations- och språkförmåga synliggörs i kursplanernas beskrivningar av innehåll och arbetsformer och konkretiseras i kursen genom kursguider, examinationsuppgifter och betygskriterier. Följande exempel är hämtat från Sv2. En examinerande tematisk lektionssekvens tar här sin utgångspunkt i ett lärandemål om ”kulturella förändringar och barns och ungas textvärldar”. Andra utgångspunkter är ”ett första- och andraspråksperspektiv” samt representationer av ”identitet, klass, etnicitet och genus”. Den tillämpande delen innebär att studenten ska kunna ”kritiskt granska och ta ställning till val av läromedel, litterära och visuella texter” samt ”tolka representationer av identitet, klass, etnicitet och genus och diskutera deras betydelse för undervisning”. Vidare ska den lektionssekvens som studenten tar fram inom ramen för ett gruppsamarbete integrera ämnesinnehåll och språkutvecklande förutsättningar, inklusive tydliga stödstrukturer. Studenten måste visa förmåga att göra didaktiskt och teoretiskt motiverade val utifrån en given målgrupp där olika elevers språkliga och kunskapsmässiga förutsättningar beaktas. Den muntliga och gestaltande examinationen genomförs i grupp, och följs upp av en individuellt skriven text med följande krav:

Valen av undervisningsaktiviteter motiveras tydligt; den kritiska granskningen är nyanserad, teoretiskt välgrundad med tydligt stöd i styrdokumentet; diskussionen visar didaktisk och teoretisk förståelse och inbegriper tydliga konsekvensbeskrivningar utifrån de gjorda valen.

Inom fördjupningsämnet vidareutvecklar studenten sin förmåga att tillämpa didaktiska, ämnesdidaktiska och metodiska kunskaper genom uppgifter inriktade mot planering av undervisning och lärande. I Svenska och lärande samspelar därför examensmålen 4 och 5 med varandra.

VFU

Varje VFU-kurs utformas individuellt för att anpassas till den enskilda studentens professionsutveckling. Handledaren tar ansvar för att i samråd med VFU-läraren lägga upp kursen utifrån studentens starka och svaga sidor i relation till kursens lärandemål och utifrån den bedömning av studenten som gjorts i tidigare kurs. Bedömningsprocessen beskrivs under ”Arbetsliv och samverkan”.

Studentens måluppfyllelse redovisas inledningsvis med lärandemål i VFU-kurs III i termin 5 på grundnivå och VFU-kurs V i termin 8 på avancerad nivå i syfte att åskådliggöra progression och därmed ökad kravnivå i utbildningen. Följande lärandemål uttrycker förmåga att tillämpa didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik:

Kurs III: - kunna planera, och leda undervisning utifrån verksamhetens mål och med ett relevant ämneskunnande samt med beaktande av elevers intressen, förmågor och behov	Kurs V: - med utgångspunkt i goda ämneskunskaper och teoretiskt förankrade didaktiska överväganden självständigt kunna organisera och genomföra undervisning på ett dialogiskt och empatiskt sätt med elevers olika intressen, förmågor och behov i fokus
---	---

I bedömningen av studenten använder VFU-läraren de kvalitetsnivåer som finns beskrivna i skriften *På väg mot läraryrket* vilka preciserar kursens lärandemål avseende utvecklingsområdet ämneskunnande och ämnesdidaktisk kompetens. Kvalitetsnivåerna, som uttrycks i såväl text som matris, utgör kriterier för VFU-lärarens bedömning. Här följer en redogörelse för VFU-kurs III.

I VFU-kurs III krävs att studenten använder olika sätt att engagera eleverna kring ett innehåll genom att operationalisera sina ämnes- och ämnesdidaktiska kunskaper och annan relevant lärandeteori. Under kursens gång prövar studenten medvetet varierande arbetssätt och metodik för att främja elevernas språkliga och kognitiva utveckling, och utvärderar arbetssätten i dialog med handledaren.

I samtal med handledaren och i trepartssamtalet krävs att studentens teoretiska förhållnings-sätt är uttalat. Det åvilar VFU-läraren att följa upp och stödja studenten att utveckla sina insikter om lärandeteoriers relevans för den egna undervisningen. Trepartssamtalet är således både en läraktivitet och en avstämning av var studenten befinner sig i sin professions-utveckling. I trepartssamtalet ska studenten motivera sitt undervisningsupplägg och sin metodik utifrån en medvetenhet om ämnesdidaktiska teorier och begrepp. Hen beskriver hur undervisningen är upplagd för elever med särskilda behov eller elever som lär på annat modersmål än sitt förstaspråk i de fall det finns sådana elever i den aktuella undervisningsgruppen.

För godkänd prestation krävs att studenten kopplar sin undervisning till elevernas tidigare kunskaper och erfarenheter. Detta visar studenten genom att ta reda på vilken förståelse som finns i elevgruppen och genom att planera och genomföra sin undervisning utifrån denna kunskap. Studenten demonstrerar självständighet i tillämpningen av arbetsformer och undervisningsmetoder anpassade för den specifika elevgruppen. Det innefattar att uppvisa en beredskap för eventuella hinder för lärande i elevgruppen och en flexibilitet i undervisningssituationer när så krävs. För godkänd prestation krävs vidare att studenten tillämpar de utvärderings- och bedömningskriterier som gäller för de ämnen och kurser som hen undervisar i samt gör relevanta tolkningar av styrdokumentens mål och adekvata

kopplingar till den egna undervisningen. Ett annat krav är att studenten formulerar och kommunicerar mål och bedömningskriterier utifrån styrdokumentet så att elever förstår.

Här följer ett utdrag ur en VFU-lärares bedömningsunderlag: ”NN kan motivera, planera och leda undervisning med hänsyn till elevers skiftande intressen, förmågor och behov. Undervisningen och dess metoder är varierande såsom digitala medier och skapande. NN använder sig av dokumentation som gynnar och bidrar till elevernas lärande” (oktober 2017).

I det avslutande examinerande seminariet krävs att studentens analys av egen och andras dokumenterade undervisning är vetenskapligt underbyggd. På den här nivån måste studenten resonera med kritisk distans och med stöd i den teori som hen hittills tillägnat sig i den campusförlagda utbildningen. Det ingår i examinationen att dra slutsatser för att kunna vidareutveckla sin didaktiska och metodiska kompetens i nästkommande VFU-kurs.

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – färdighet och förmåga

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen färdighet och förmåga i examensordningen.

Mål

5. *visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling*

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Mål 5 redovisas med exempel från Svenska och lärande med integrerad UVK, UVK-kurs III Utveckling, lärande och specialpedagogik samt VFU-kurs III och V.

Svenska och lärande: Fördjupningskurser med integrerad UVK

Ett exempel på samspelet mellan examensmål 4 och 5 är den ovan redovisade lektionsplaneringsuppgiften i Sv2 (alt. Sv3) som utarbetas i grupp och presenteras muntligt. I relation till detta examensmål är följande lärandemål relevant:

- omvandla och konkretisera gällande läro- och kursplaner till en pedagogisk planering som inbegriper bedömning av elevers lärande.

Beträffande förmågan att i undervisningen stimulera varje elevs lärande och utveckling fokuseras bedömningsförmågan i flertalet fördjupningskurser. Studenten utvecklar successivt sin förmåga att analysera och diskutera bedömning utifrån syften, innehåll, tillvägagångssätt och konsekvenser. En yrkesverksam F-3-lärare medverkar och delger sina erfarenheter och sätt att dokumentera, inklusive digitalt. I Sv4 samlar och analyserar studenten autentiska elevtexter för att sedan ge framåtsyftande återkoppling. På liknande sätt samlas autentiska läraromdömen in och analyseras. Analysen tar sin utgångspunkt i såväl forskningsartiklar som Skolverkets allmänna råd och stödmaterial. Studenten ska alltså kunna analysera, utvärdera och utveckla dokumentationspraktiker utifrån styrdokument, vetenskapliga och ämnesrelevanta perspektiv samt egen empiri. Följande krävs för betyget Godkänd:

Uppgifterna är tydligt formulerade och inbegriper olika lärandeaspekter samt ger stöd åt elevers lärande; bedömningskriterierna fungerar helt i enlighet med uppgiften och kunskapskraven; dokumentationsformerna är relevanta och ger förutsättningar för rättssäker bedömning och betygsättning; analysen av bedömnings- och dokumentationsformerna är teoriförankrade och de egna valen är välmotiverade.

Även i Sv5 finns lärandemål som handlar om studentens förmåga att planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning:

- identifiera och analysera förutsättningar för kunskapsutveckling samt kunna redogöra för kunskapsfrämjande åtgärder på individ-, grupp- och skolnivå.

UVK-kurs III: Utveckling, lärande och specialpedagogik. (Specialpedagogiska perspektiv på utveckling och lärande från antagning 2017)

Den del av examensmålet som behandlas inom UVK-kurserna handlar främst om att utvärdera och utveckla lärandesituationer för varje elevs lärande och utveckling. I UVK-kurs III är särskilt fokus på elever i behov av särskilt stöd. I kursen utvecklar studenten grundläggande kunskaper om utveckling, lärande och specialpedagogik i relation till sin kommande yrkesverksamhet. Dessutom utvecklar studenten insikt om samspelet mellan lärandepraktiker, lärares förhållningssätt och individens utveckling och lärande.

Följande lärandemål syftar till att utveckla studentens förmåga att stimulera varje elevs utveckling och lärande:

- problematisera och exemplifiera tänkbara konsekvenser utifrån medvetna val av praktisk-pedagogiska förhållningssätt med stöd i olika lärande- och utvecklingsteorier samt hur dessa kan utgöra utgångspunkter för att skapa lärandesituationer som gynnar alla elever,
- redogöra för hur läs- och skrivsvårigheter och matematiksvårigheter kan uppkomma och gestalta sig för elever som har svenska som sitt första eller andra språk samt ge exempel på hur utvecklande läromiljöer kan utformas för elever med särskilt stöd,
- utforma en pedagogisk utredning där denna relateras till individ-, grupp- och skolnivå samt argumentera för betydelsen av samverkan med elever, vårdnadshavare och elevhälsan.

Pedagogisk utredning behandlas explicit i föreläsningar. Dessa bearbetas sedan i seminarier utifrån föreläsarens diskussionsfrågor om samspel mellan individens lärande oavsett villkor, lärandepraktiker, lärares förhållningssätt och förslag på extra anpassningar.

Examinationen sker dels genom att studenten redovisar en pedagogisk utredning med analys som presenteras i seminarium, dels genom en individuell text. För betyget Godkänd krävs följande:

I diskussion och analys av pedagogisk utredning formuleras argument för samverkan mellan olika parter samt relateras till olika nivåer i skolorganisationen; adekvata teoretiska begrepp används i reflektion över förhållningssätt och deras betydelse för elevers lärande och utveckling samt för det kommande läraruppdraget; kopplingen till styrdokument är tydlig och adekvat; analysen ska inbegripa olika perspektiv på lärande utifrån lärande- och utvecklingsteorier såsom sociokulturell och kognitiv teori samt exempel på hur utvecklande läromiljöer kan utformas för elever i behov av särskilt stöd; den reflekterande texten utmärks av god disposition, korrekt språkbruk samt korrekt referenshantering.

Det nya upplägget från och med antagning 2017 ändras utifrån definierade utvecklingsområden. Det innebär bland annat ett tydligare avstamp i centrala specialpedagogiska begrepp och perspektiv. Större utrymme kommer också att finnas för att bearbeta kursens innehåll (föreläsningar/litteratur) i mindre grupper. Då kursinnehållet behandlar undervisning, läromiljöer och förhållningssätt i mötet med elever och skolpraktik på olika nivåer, krävs förförståelse genom erfarenheter från flera VFU-kurser. Strukturen har därför ändrats så att kursen ligger senare i utbildningen från antagning 2016.

VFU

Redovisningen av VFU sker på samma sätt som för föregående examensmål dvs. med relevanta lärandemål i VFU-kurs III och V följt av en redogörelse av VFU-kurs III.

Den del av examensmålet som avser studentens förmåga att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling exemplifieras under Mål 4 tillsammans med att studentens didaktiska

och metodiska kompetens beskrivs. Även studentens förmåga att planera och genomföra undervisning exemplifieras under detta examensmål. Här fokuseras studentens förmåga att självständigt och tillsammans med andra utvärdera och utveckla undervisning och pedagogisk verksamhet. Relevanta lärandemål i kurserna som uttrycker analys- och reflektionsförmåga respektive kommunikativt och demokratiskt ledarskap är följande:

Kurs III: - kunna reflektera över sin lärarroll med tydlig och relevant koppling till de teoretiska studierna samt formulera slutsatser för den egna professionsutvecklingen	Kurs V: - med utgångspunkt i forskning och erfarenhetsbaserad kunskap kunna kritiskt värderande reflektera över sitt uppdrag samt kunna formulera tydliga slutsatser för den egna professionsutvecklingen
Kurs III: - kunna kommunicera och samverka med elever och vuxna på ett tydligt, lyhört och ansvarsfullt sätt i enlighet med skolans uppdrag	Kurs V - på ett ansvarsfullt och empatiskt sätt kunna samverka med skolans aktörer kring verksamhetens mål och utformning

I bedömningen av studenten använder VFU-läraren de kvalitetsnivåer som finns beskrivna i *På väg mot läraryrket* avseende utvecklingsområdena analys- och reflektionsförmåga samt kommunikativt och demokratiskt ledarskap.

I VFU-kurs III krävs att studenten agerar på ett sådant sätt att förmågan till utvärdering och utveckling visas såväl i självständig handling som i samtal om den egna undervisningen. Genom kursens gång arbetar studenten medvetet med att använda ett professionellt språk i samtal med handledaren och andra lärare om elevers lärande och utveckling. Det åvilar handledaren att uppmuntra studenten att delta i arbetslagets samtal och i det utvecklingsarbete som bedrivs på skolan, och det är studentens ansvar att ta tillvara de möjligheter som står till buds för att tillägna sig kunskap om verksamhetens olika delar. För godkänd prestation måste studenten själv ta initiativ till samtal om pedagogisk verksamhet med skolans personal och också ta del av olika former av samverkan med vårdnadshavare som pågår under kursens gång. För godkänd prestation ska studenten också kunna hantera oförutsägbara situationer i den egna undervisningen och pröva alternativa tillvägagångssätt. Förmågan att självständigt ompröva gjorda erfarenheter utifrån olika synvinklar och med elevernas behov i fokus ska således finnas på den här nivån. Studentens undervisning präglas av lyhördhet för yttranden och stämningar i elevgruppen och en förmåga att ta hänsyn till dessa i det fortsatta arbetet. Ett sätt för studenten att visa lyhördhet för elever är att ge utrymme för deras frågor och att utveckla sin undervisning med stöd i deras utvärderingar.

I trepartssamtalet ska studenten använda andras beprövade erfarenhet för att formulera slutsatser för hur den egna undervisningen ska kunna utvecklas. Studenten sätter den egna undervisningen i relation till teoretiska perspektiv och styrdokument samt granskar kritiskt alternativa tillvägagångssätt för sin fortsatta undervisning. I det avslutande examinerande seminariet krävs att studenten i dialog med sina kurskamrater förklarar och motiverar sin undervisning med kritisk distans samt formulerar slutsatser för fortsatt utveckling av den egna undervisningen. På den här nivån använder studenten ett professionellt språk i ett samtal som syftar till utvärdering och utveckling av egen och andras undervisning.

Här följer ett utdrag från en VFU-lärares bedömningsunderlag: ”NN har visat förmågan att reflektera över lärarrollen och hur den kan anpassas till elevers olika behov och motiverar sitt handlande i undervisningen” (oktober 2017).

Utformning, genomförande och resultat

Måluppfyllelse – värderingsförmåga och förhållningssätt

Bedömningsgrund:

Utbildningen möjliggör genom utformning och genomförande samt säkerställer genom examination att studenten, när examen utfärdas, kan uppnå de utvalda målen inom kunskapsformen värderingsförmåga och förhållningssätt i examensordningen.

Mål

6. *visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling*

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Mål 6 redovisas utifrån exempel från ämnesstudier och ämnesdidaktiska studier, UVK-kurs I Pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering, UVK-kurs II Skola, värdegrund och samhälle samt VFU-kurs III och V.

Ämnesstudier och ämnesdidaktiska studier

Förmågan att göra bedömningar utifrån vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter utvecklas i en rad olika svenskurser. I de självständiga arbetena måste studenten göra och redovisa bedömningar så att vetenskapliga och forskningsetiska principer tillgodoses. I samband med bedömning av elever, studiebesök och fältundersökningar med intervjuer och observationer synliggörs också vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter, och i utbildningen blir studenten förtrogen med att analysera, värdera och göra bedömningar utifrån olika perspektiv, nivåer och mottagare.

Mänskliga rättigheter och hållbar utveckling studeras ur flera perspektiv. Ett exempel finns i kursen Sv2 (alt. Sv3) där mänskliga rättigheter i form av aspekter på genus och identitet behandlas. Utifrån föreläsningar och litteraturstudier ska studenten inom ramen för ett grupparbete skapa en undervisning som kritiskt behandlar områdena identitet, klass, etnicitet och genus. Det aktuella lärandemålet lyder på följande sätt:

- utifrån ett första- och andraspråksperspektiv och kunskaper om kulturella förändringar och barns och ungas textvärldar kritiskt granska och ta ställning till val av läromedel, litterära och visuella texter i en språkligt och kulturellt heterogen skola samt i dessa texter tolka representationer av identitet, klass, etnicitet och genus och diskutera dess betydelse för undervisning

Målet examineras genom den undervisningssekvens som beskrivits under Mål 4.

I fördjupningskursen Sv4 finns motsvarande lärandemål som särskilt fördjupar och fokuserar perspektiven medborgerlig bildning och interkulturalitet. Kursinnehållet betonar skolan som en plats för utveckling av kompetenta, reflekterande, kritiska, aktiva och ansvarstagande

medborgare. Som teoretisk bas fungerar *critical literacy*. Studenten tar del av forskning utifrån detta begrepp och möter undervisningsexempel som handlar om rättvisefrågor där jämställdhet och medborgerlig bildning synliggörs. I kursen studeras och värderas också läromedel i relation till styrdokument och med särskilt fokus på hur frågor om interkulturalitet behandlas. Målet examineras genom att studenten utifrån språkliga och kulturella perspektiv analyserar och kritiskt granskar läromedel samt litterära och visuella texter som barn kan tänkas möta i och utanför skolan, med fokus på klass, etnicitet och genus. Analyserna följs upp i ett muntligt seminarium och i en individuell text, där studenten reflekterar och värderar vad olika faktorer kan betyda för lärares olika val.

Studier om demokrati och hållbar utveckling ingår i den obligatoriska kursen Samhällsorientering och lärande: Människans levnadsvillkor i tid och rum (SO1). I kursen finns följande lärandemål med relevans för examensmålet:

- utifrån fältarbete beskriva samspelet mellan människa, natur, samhälle,
- i bild, text och modeller presentera och analysera några naturgivna processer och mänskliga aktiviteter som påverkar och förändrar våra livsmiljöer,
- redogöra för betydelsen av demokrati i skola och samhället och vidare hur detta uttrycks i normer och regelverk samt ha förmåga att samt kritiskt granska aktuell samhällsdebatt såsom den speglas i tryckta publikationer och digitala medier.

I den obligatoriska kursen Naturorientering, teknik och lärande: Introduktion (NO1) bearbetas begrepp och teorier om materia och energi som behandlas ur ett hållbarhetsperspektiv i olika sammanhang såsom människokroppen och hälsa. I kursen finns följande lärandemål:

- beskriva och didaktisera cykliska processer såsom kretslopp, årstidsväxlingar, några vanliga växter och djurs livsbetingelser samt ekologiska samband.

Hållbarhetsperspektivet ramar in diskussioner i t ex exkursioner, laborationer och seminarier. Hållbarhetsperspektivet är väl tillgodosett i fördjupningsämnets kurser, men behöver förstärkas i denna obligatoriska kurs vilket kommer att ske genom ett tydliggörande av hållbar utveckling i lärandemål. Kursen kommer framöver att inledas med en föreläsning om hållbar utveckling som ett övergripande perspektiv.

UVK-kurs I: Pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering

I samtliga UVK-kurser behandlas och examineras studentens förmåga att göra bedömningar utifrån vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter. Här redovisas exempel hämtade från UVK-kurs I följt av UVK-kurs II.

I UVK-kurs I är skolan som social mötesplats i fokus och därmed lärarens pedagogiska ansvar för kommunikations- och relationsprocesser i undervisningskontexter. Enligt ett av kursens lärandemål ska studenten kunna:

- analysera och problematisera undervisningssituationer med grund i teoretiska perspektiv på pedagogiskt ledarskap, sociala relationer och konflikthantering.

Studentens värderingsförmåga examineras i en skriftlig analys av en film av en autentisk klassrumssituation. För godkänt resultat krävs att analysen grundas på adekvata teoretiska begrepp avseende jämlikhetsaspekter i sociala situationer i skolan.

Kursens läraktiviteter består bl. a. i att studenterna har tillgång till ett flertal filmer av autentiska klassrumssituationer som de enskilt och i grupp analyserar och värderar. Till stöd i detta arbete har de kurslitteratur, filmade föreläsningar och intervjuer med kurslitteraturens

författare samt flera seminarier. Studenten får också stöd av bibliotekarier i sin informationssökning och kritiskt värderande av källor.

UVK-kurs II: Skola, värdegrund och samhälle (Skolans organisation och värdegrund från 2017)

Innehållet i UVK-kurs II inbegriper läroplansteori, lokala, nationella och internationella perspektiv på skolans verksamhet och värdegrund. Frågor om demokrati och makt belyses utifrån vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter. En del av detta innehåll motsvaras av följande lärandemål:

- analysera skolans uppdrag, styrning och organisation med fokus på förskoleklass och årskurserna 1-3 i ett lokalt, nationellt och internationellt perspektiv samt med ett historiskt perspektiv,
- kritiskt granska läroplaners konstruktioner samt hur olika ideologier och vetenskapliga synsätt kommer till uttryck i dessa samt i partnerskolans dokument,
- analysera skolans värdegrund i relation till de grundläggande demokratiska och mänskliga rättigheterna samt till maktordningar såsom genus, klass och etnicitet.

Arbetet kring dessa lärandemål inriktas till stor del mot att studentens förmåga att göra bedömningar utifrån vetenskapliga, samhällsliga och etiska aspekter fördjupas. Utifrån studier av skolans uppdrag, innehåll och organisation tar studenten fram ett etiskt dilemma inom ramen för ett basgruppsarbete. Det etiska dilemman tydliggörs genom en film som presenteras och diskuteras i ett seminarium. Basgruppsarbetet med det etiska dilemman och filmen åtföljs av en individuellt skriven analys som enligt instruktionen ”fokuserar på frågor om utmaningar och dilemman vad gäller skolans värdegrund och hur dessa dilemman kan ta sig uttryck i verksamheten. Denna sätts också i ett nationellt, internationellt och historiskt perspektiv”.

För godkänt resultat krävs följande:

Sambandet mellan skolans uppdrag, styrning och organisation på lokal, nationell och internationell nivå tydliggörs och diskuteras utförligt och nyanserat; sambandet mellan skolans värdegrund och de grundläggande demokratiska och mänskliga rättigheterna samt till maktordningar såsom genus, klass och etnicitet diskuteras med stöd av teorier; slutsatserna är nyanserade och välgrundade.

Ett annat lärandemål fokuserar på barnkonventionen även om detta inte är explicit:

- kunna formulera en avgränsad och för kursen central fråga samt söka, sammanställa och förhålla sig kritiskt till relevanta källor för att belysa frågan ur olika perspektiv.

Den individuella examination som anknyter till lärandemålet fungerar som förberedelse för det självständiga arbetet och innebär således att studenten arbetar forskningsbaserat. Som stöd för den skriftliga text som studenten lägger fram och försvarar finns två föreläsningar om barnkonventionen. Vidare ingår en föreläsning av bibliotekarier om informationssökning, seminarier om detta samt handledningsseminarier.

I den text som studenten arbetar fram formulerar och motiverar hen en central fråga utifrån barnkonventionen. Studenten redogör även för sin informationssökningsprocess och motiverar sitt källurval utifrån att frågan ska kunna belysas ur olika teoretiska perspektiv. I sin text visar studenten således att hen kan formulera en forskningsfråga, söka information, sammanställa och bearbeta information, förhålla sig kritiskt till relevanta källor samt analysera den egenformulerade frågan ur olika perspektiv. Det handlar därmed till stor del om

studentens förmåga att göra bedömningar utifrån olika aspekter. För betyget Godkänt krävs följande:

För frågan relevant forskning och kunskap presenteras och motiveras; frågan analyseras kritiskt med hjälp av olika teoretiska perspektiv; kopplingen till styrdokument är tydlig och adekvat; texten utmärks av god disposition, korrekt språkbruk och referenshantering; texten utmärks av ett kritiskt förhållningssätt till de källor som används.

Det nya kursupplägget från antagning 2017 innebär en förstärkt koppling till VFU när det gäller skolans värdegrund och mänskliga rättigheter och barnkonventionen i synnerhet. Lektionssituationer och teoretiska perspektiv med utgångspunkt i styrdokument med speciellt beaktande av barnkonventionen från vald fallskola ska examineras i en muntlig och skriftlig tentamen.

VFU

Redovisningen av VFU sker på samma sätt som för föregående examensmål dvs. med relevanta lärandemål i UVK-kurs III och V följt av en redogörelse av VFU-kurs III.

Uppfyllelse av detta examensmål exemplifieras även i redovisningen av mål 4 och 5. Här fokuseras studentens förmåga att göra relevanta samhälleliga och etiska bedömningar som visar sig i handling i undervisning och ledarskap. Följande lärandemål i kurserna som uttrycker kommunikativt och demokratiskt ledarskap är:

Kurs III: - kunna kommunicera med elever och vuxna på ett tydligt, lyhört och ansvarsfullt sätt i enlighet med skolans uppdrag	Kurs V: - på ett ansvarsfullt och empatiskt sätt kunna kommunicera med elever och vuxna samt kunna samverka med skolans aktörer kring verksamhetens mål och utformning
--	--

I bedömningen av studenten använder VFU-läraren de kvalitetsnivåer som finns beskrivna i *På väg mot läraryrket* avseende utvecklingsområdet kommunikativt och demokratiskt ledarskap. Exemplet nedan belyser studentens förmåga att verka i skolan på ett ansvarsfullt och empatiskt sätt i enlighet med skolans uppdrag och värdegrund. Denna förmåga förutsätter att studenten gör bedömningar av såväl egna som andras samhälleliga och etiska värderingar.

I VFU-kurs III krävs att studenten har god insikt i styrdokumentens värderingar och resonerar om hur dessa kommer till uttryck i den egna undervisningen. I samtal med handledaren resonerar studenten om elevernas förutsättningar och behov och genomför sin undervisning med hänsyn till deras olika förmågor, intressen och behov. I kontakten med eleverna är studenten inkännande och inger förtroende. För godkänd prestation krävs också att studenten hanterar konkurrerande värderingar bland eleverna och att hen uppmärksammar och visar handlingskraft i konfliktsituationer. Studenten diskuterar löpande metoder, förhållningssätt och strategier mot exempelvis mobbning med handledaren och annan personal på skolan. Studenten hanterar eventuella kränkningar i den fysiska och den digitala läromiljön och arbetar förebyggande genom att diskutera värdegrundsfrågor med eleverna på ett sätt som bidrar till att de ges förutsättningar att utveckla empati och social kompetens.

Studenten arbetar medvetet med att bemöta elever olika för att uppnå likvärdighet. Detta visar studenten genom att se och bekräfta varje individ. En medveten strategi som studenten *kan* välja är att ge pojkar och flickor lika talutrymme. På den här nivån är studenten tydlig med att de valda arbetsformerna är avsedda att bidra till lärande i en trygg och tillåtande läromiljö. Ett annat sätt att visa prov på ett demokratiskt och empatiskt ledarskap är att eleverna får reellt inflytande över frågor som rör undervisningens innehåll och arbetssätt.

Genom kursens gång tar studenten initiativ till att diskutera värdegrundsfrågor, etiska förhållningssätt och värderingar med handledaren och i lärarlaget. I trepartssamtalet visar studenten insikt i hur de personliga värderingarna kommer till uttryck i den egna undervisningen och det egna ledarskapet. Hen redogör för sina val av stoff och arbetsätt med tydlig koppling till värdegrundsfrågor och etiska överväganden. Studenten gör en skattning av sin förmåga att utöva ett dialogiskt och ansvarsfullt ledarskap utifrån hur eleverna förstår och förhåller sig till studenten själv och till den egna undervisningen. Här följer ett utdrag ur VFU-lärares bedömningsunderlag: ”NN är elevtillvänd och mån om att etablera god kontakt med eleverna och visar ett genuint intresse för eleverna och deras lärande. NN visar strategier för att skapa uppmärksamhet och fokus i lektionen”; ”NN reagerar konstruktivt och tar tag i konflikter och kränkningar” (oktober 2017).

I det avslutande examinerande seminariet krävs att studenten kan redogöra för hur personliga värderingar, värdegrundsfrågor och etiska överväganden präglat den egna undervisningen och det egna ledarskapet samt hur kunskap om interkulturell pedagogik och värdegrundsfrågor hittills kommit till uttryck i undervisningen – och vad de gjorda insikterna innebär för kommande VFU-kurser.

Utformning, genomförande och resultat

Jämställdhet

Bedömningsgrund:

Ett jämställdhetsperspektiv beaktas, kommuniceras och förankras i utbildningens innehåll, utformning och genomförande.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Redogör också för hur det säkerställs att studenterna uppnår examensordningens mål när det gäller jämställdhet visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten

Jämställdhetsintegreringen av utbildningen sker på många olika nivåer och rör sig från det mest konkreta till det teoretiska och organisatoriska. Jämställdhetsfrågor är en väl integrerad del av utbildningen genom att det finns kursmål som svarar mot jämställdhetsperspektivet i flertalet av programmets kurser där examensmålet om jämställdhet och jämlikhet ingår och examineras samt utvärderas. Frågor om maktordningar, könsstereotyper och genus behandlas inom utbildningens ämnesområden i de ämnes- och ämnesdidaktiska studierna samt i UVK-kurserna. I UVK-kurs I är ett lärandemål att studenten ska kunna värdera pedagogiska verksamheter utifrån jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. I UVK-kurs II diskuteras i seminarier och föreläsningar hur stereotypa föreställningar om kön och könsnormer kan återskapas och påverka undervisning. I den första matematikkursen studerar studenterna sociala normer, klassrumsnormer och sociomatematiska normer där frågan om kvinnors och mäns lika möjlighet att forma sina egna liv och samhället behandlas. Exempel från andra ämnes- och ämnesdidaktiska kurser redovisas under "Måluppfyllelse". Tilläggas kan att även i handledarutbildningen (VFU) om 7,5 hp behandlas frågor om makt och kön.

Vår bedömning är att jämställdhetsarbetet i utbildningen bäst sker genom att kurserna behandlar jämställdhetsfrågor så att studenten därmed successivt utvecklar sin förmåga att använda genusperspektivet som ett analysverktyg i arbetet med såväl elevers lärande och utveckling som i grupprocesser med barn och vuxna, i kvalitetsarbete i skola samt i den egna utbildningen. Uppföljning av studenters uppfattning om jämställdhet i utbildningen möjliggörs genom att kurs- och programutvärderingar inkluderar frågor om såväl måluppfyllelse som bemötande, samt att studenter genom sina representanter ges utrymme att lyfta de frågor som är av vikt för dem. Studentkåren har till exempel aktivt drivit frågor om jämställdhetsintegrering, normkritik och likabehandling.

I enlighet med fakultetens anvisningar för kursplaner ska en balans mellan kvinnliga och manliga författare eftersträvas, och förnamn ska skrivas ut. Utbildningsnämndens utskott för granskning av kursplaner ställer frågor till ansvarig för kursplanen när det finns en obalans mellan könen i litteraturlistan. Uppföljningar visar att det finns en viss övervikt av kvinnliga författare i programmets kursplaner något som kommer att följas upp i programrådets utskott.

Det är vår bedömning att det finns en hög grad av medvetenhet hos lärare och studenter. Det finns en ambition att säkra en balans mellan manliga och kvinnliga författare, lärare, föreläsare samt representanter för utbildningen vid mässor och arbetsmarknadsdagar. Hittills har det dock inte funnits någon utvecklad systematik för att följa upp jämställdhetsfrågor med relevans för utbildningen, men fakultetens nya kvalitetssäkringssystem innebär en systematik att undersöka, analysera, åtgärda och följa upp risken för diskriminering och hinder för lika rättigheter och möjligheter utifrån diskrimineringsgrunderna där kön är en. En arbetsgrupp, där en representant för studentkåren ingår, har tagit fram en handlingsplan som ska ligga till grund för programnämndens fortsatta arbete att utveckla utbildningen ur ett jämställdhetsperspektiv. Ansvar för utbildningen åvilar universitetet både som arbetsgivare och utbildningssamordnare. I Maus handlingsplan *Jämställdhetsintegrering 2017-2019* är jämställdhetsintegrerade professionsutbildningar ett prioriterat utvecklingsområde med målsättningen: "År 2020 lämnar studenter Malmö universitet med tillräckliga kunskaper om genus och jämställdhet för att i sitt arbete på organisatorisk-, grupp- och individnivå säkerställa ett likvärdigt och professionellt agerande".

Utformning, genomförande och resultat

Uppföljning, åtgärder och återkoppling

Bedömningsgrunder:

Utbildningens innehåll, utformning, genomförande och examination följs systematiskt upp. Resultaten av uppföljningen omsätts vid behov i åtgärder för kvalitetsutveckling, och återkoppling sker till relevanta intressenter.

Lärosätet verkar för att studenten genomför utbildningen inom planerad studietid.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Fakultetens kvalitetssäkringssystem *Modell för systematiskt utbildningsnära kvalitetsarbete* (Dnr UTB 3.1-2017/410) ryms inom Maus ramverk för systematik i kvalitetsarbetet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Det nya systemet bygger vidare på befintligt kvalitetsarbete och inbegriper Maus kvalitetsprinciper om utformning, genomförande och examination, studentinflytande och samverkan med externa partners samt jämställdhet. Under våren 2018 har beslut fattats om inrättande av en programnämnd för grundskolläraprogrammet (vilken ersätter nuvarande programråd) och om tillsättande av programsamordnare. Beslutet träder i kraft 2018-07-30. Nedan följer en redogörelse för det systematiska kvalitetsarbetet i grundlärarprogrammet. Uppföljning, åtgärder och återkoppling i VFU redovisas vidare under ”Arbetsliv och samverkan”.

Uppföljning på institutioner med kurser i programmet: Lärarlag i respektive ämnesområde arbetar med ämnesutveckling i kollegiala fora och garanterar den vetenskapliga kvaliteten ur ett ämnes- och ämnesdidaktiskt perspektiv. Prefekterna följer upp kvalitetsarbetet.

Uppföljning i programrådet/nämnden för grundlärarprogrammet: Rådets/nämndens uppdrag är att följa upp kvaliteten i programmet i dess helhet. Uppföljning sker löpande samt i ett årligt uppföljningsmöte där beslut fattas om åtgärder och aktiviteter. I nämndens löpande arbete ingår att behandla förslag på nya och reviderade kursplaner vilket innebär att studenter och externa partners kan utöva inflytande över kursutveckling. Nuvarande programråd träffas sex gånger om året. Utöver ordförande (prefekter från berörda institutioner) ingår programsamordnare (från HT 2018), lärare från berörda institutioner, representanter från skolor, studentrepresentanter, en studievägledare, administratörer och en utbildningsledare. Den breda sammansättningen möjliggör att utvecklingsområden kan belysas från olika håll. I syfte att stärka studenternas inflytande genom representation finns ett studentforum kopplat till rådet.

Det årliga uppföljningsmötet får tydligare former från HT 2018 genom att programsamordnaren kommer att presentera en heltäckande redogörelse av programmets kvalitet baserad på relevant dokumentation såsom kursrapporter, student- och alumnenkäter,

programutvärderingar, nyckeltal (söktryck, antagna och registrerade studenter, prestationsgrad och genomströmning för kvinnor och män) samt programnämndens analyser och förslag på åtgärder. Redogörelsen omfattar: 1) Identifierade styrkor, brister och utvecklingsområden i utbildningen i enlighet med Maus interna kvalitetsprinciper för utbildning, lärandemiljö och lärarkompetens samt gällande regelverk och relaterade interna styrdokument (Maus och fakultetens); 2) Styrkor, brister och utvecklingsområden i det systematiska kvalitetsarbetet vilket inbegriper arbetet i lärarlag, studenters inflytande och samverkan med representanter från arbetsmarknaden och alumner. Behov av stöd i kvalitetsarbetet; 3) Förslag till handlingsplan för planerade åtgärder och aktiviteter. Beslut fattas om en handlingsplan. Denna används i fortsatt uppföljning och vid nästkommande års uppföljning. Berörda prefekters medverkan garanterar att handlingsplanen är genomförbar på respektive institution.

Programrådets utskott: Ett permanent utskott är kopplat till programrådet. Utskottet arbetar med att säkerställa att examensmålen täcks i progression i kurserna som genomförs på olika institutioner (målmatriser och progressionsöversikter används som instrument för att kvalitetssäkra konstruktiv länkning och progression). En handlingsplan upprättas löpande utifrån definierade behov samt rekommendationer från programrådet. I utskottet arbetar lärare som undervisar i och representerar ämnena engelska, matematik, NO/teknik, SO och svenska (samt det fritidspedagogiska området sedan 2017).

När utbildningen startade 2011 säkerställde utskottet att den UVK som integreras i ämnesstudierna har samma lärandemål och litteratur i samtliga fördjupningsämnen. Under 2014 granskade två professorer (en intern och en extern) forskningsanknytningen och progressionen avseende betyg och bedömning av elevers lärande. Deras rekommendationer resulterade i kraftiga omarbetningar av kursplanerna, särskilt med avseende på lärandemål, andelen forskningsinriktad litteratur och examinationsuppgifter. Förändringarna genomfördes under våren 2015. Under 2016 har utskottet tagit fram betygs-kriterier för att åstadkomma en likvärdig och relevant kravnivå. Även genomförandet av undervisning i integrerad UVK samordnas genom utskottet med gemensamma föreläsningar och andra resurser för lärande. Andra utvecklingsområden som utskottet har kvalitetssäkrat med progression och konstruktiv länkning är förskoleklass, digital kompetens, akademisk litteracitet (AL) och praktisk-estetiska läroprocesser. En representant för de praktisk-estetiska ämnena var adjungerad under 2017 då examensmålet om estetiska och praktiska läroprocesser var föremål för genomlysning i syfte att förstärka forskningsanknytningen och progressionen.

Programsamordnare: Från 2018 kommer programsamordnare att utses och ansvara för: I) Studentens väg genom utbildningen: Introduktion (upprop, introduktionsprogram), avslutning, information (programsidor och studiehandledning, prov och omprov, dokumentet *Studenternas rättigheter och skyldigheter* och Maus resurser för att ge stöd i lärandet) samt om val inom utbildningen. I uppdraget ingår att vara tillgänglig för studenter med frågor om programmet. II) Formativ och summativ programutvärdering, dialogmöten med studenter samt stöd åt studentforumet. III) Sammanställning och analys av kursrapporter och kursutvärderingsprocessen. IV) Sammanställning och analys av statistik och nyckeltal utifrån underlag från studieadministrationen. V) Uppföljning av jämställdhet (t ex avseende prestationsgrad och genomströmning, tidigt i samband med *Early Alert*). VI) Alumnverksamhet. VII) Att vara föredragande i programnämnden. Till HT 2018 är dessa uppgifter är fördelade på olika personer/funktioner. Vår bedömning är att programsamordnarens samlande funktion kommer att förstärka kvalitetsarbetet och underlätta studentens väg i en sammanhållen och överblickbar utbildning.

Fakultetsdialog: Dekan sammankallar årligen en dialog där frågor rörande ekonomi, utbud och kompetensförsörjning följs upp (Från HT 2018). I dialogen medverkar prefekter, vicedekan, prodekan, ordförande i anställningsnämnden, utbildningschef och samordnare för UVK. I dialogen sker en uppföljning av lärarnas vetenskapliga, professionsrelevanta och högskolepedagogiska kompetens. Dialogen ska säkerställa att det finns systematik och strategier för kompetensförsörjning baserat på underlag från prefekter, nämnsordförande, utbildningschef (VFU) och samordnare för UVK. En kompetensförsörjningsplan upprättas för programmet för att säkerställa en adekvat lärarkompetens för undervisning och examination. Andelen kvinnor och män följs upp. Utifrån en analys av kompetensutvecklingsbehovet görs varje år ett urval av teman för kompetensutveckling vid fakultetens årliga gemensamma utbildningsdagar. Resurser både från fakulteten och från andra, t ex Maus enhet för Akademisk lärarskap (AKL), används i genomförandet av utbildningsdagarna. De obligatoriska utbildningsdagarna för lärarna 2017 ägnades åt digital kompetens, forskningsanknytning, utmaningsbaserat lärande, AL med fokus på formativ respons samt Maus lokala examensmål: *Studenten ska visa kunskap om och förmåga att beakta sambandet mellan det ämnesspecifika språket och barns och ungdomars kunskapsutveckling ur ett första- och andraspråksperspektiv.*

Dialog i fakultetsstyrelsen: Nuvarande utbildningsnämnd följer upp utbildningens kvalitet i en årlig dialog. Från HT 2018 görs detta i fakultetsstyrelsen med programnämndens ordförande, berörda prefekter, programsamordnare, och utbildningsledare med ansvar för kvalitetsfrågor. Dialogen sker vid ett styrelsemöte och baseras på programnämndens ordförandes redovisning av utbildningen: 1) Identifierade styrkor, brister och utvecklingsområden i enlighet med Maus interna kvalitetsprinciper samt gällande regelverk och interna relaterade styrdokument (Maus och fakultetens); 2) Handlingsplan för planerade åtgärder och aktiviteter; 3) Eventuella behov av stöd i kvalitetsarbetet.

Mau-dialog: I enlighet med Maus kvalitetsramverk sammankallar prorektor en årlig dialog som fokuserar kvalitet i utbildning. Syftet är att säkerställa att fakultetens utbildningar håller hög kvalitet, att utbildningsutbudet är ändamålsenligt och att lärandemiljön är främjande och effektiv för studenterna.

Vår bedömning är att det finns en väl fungerande systematik i kvalitetsarbetet för att definiera utvecklingsområden och brister samt genomföra och utvärdera åtgärder, och att lärare, studenter och externa partner har ett reellt inflytande i kvalitetsarbetets processer. Det nya kvalitetssäkringssystemet kommer att innebära en förstärkning av arbetet med uppföljning, åtgärder och återkoppling i programmet. Vi vill särskilt framhålla betydelsen av de årliga uppföljningarna, programsamordnare och det nyligen inrättade studentforumet som kraftfulla åtgärder för att öka och bredda studentinflytandet och förstärka kvaliteten i utbildningen.

Utbildningen verkar för att studenterna genomför utbildningen inom planerad studietid
Programrådet analyserar statistik över genomströmning och prestationsgrad och föreslår åtgärder som följs upp i lärarlag och VFU-organisationen. Genomströmningen från 2011 undersöktes hösten 2017, och resultatet redovisas i rapporten *Genomströmning vid grundlärarprogrammets inriktning mot F-3*. Trenden pekar åt rätt håll. De övergripande slutsatserna är att merparten av avbrotten sker under det första året (64%) och att män (som är kraftigt underrepresenterade) avbryter sina studier i dubbelt så hög grad som kvinnor. Av 144 studenter som erhållit examen är endast åtta män. Det finns en svag korrelation mellan ett

starkt söktryck och genomströmning. Kvarvaron vid Mau motsvarar den nationella (enligt UKÄ:s underlag).

Som komplement till andra uppföljningar har telefonintervjuer genomförts med studenter i lärarutbildning som lämnat sin utbildning (Rapport *Studenterna som lämnar*, 2018-05-07). Syftet med våra uppföljningar är att kunna förstärka utbildningen på sätt som förhindrar att studenter avbryter utbildningen på olika orsaker i utbildningsmiljön. Här redovisas två exempel på konkreta åtgärder som vidtagits och utvärderats: 1) Eftersom avhopp visat sig ske i samband med den första VFU-kursen organiseras sedan 2017 möten i introduktionsperioden i VFU (dvs före VFU-kurs I) mellan nya studenter och studenter längre komna i sin utbildning för frågor och erfarenhetsutbyte. 2) I kurser tidigt i utbildningen och som uppfattats som särskilt svåra av studenter verkar sedan 2016 erfarna studenter som mentorer enligt modellen *Supplementary Instruction (SI)* som inbegriper utbildning av SI-handledare och lärare som är utbildade metodhandledare. Utvärderingar hittills visar att satsningen uppskattas av studenter. Det är ännu för tidigt att dra slutsatser om SI medverkar till ökad genomströmning. Utöver dessa och andra åtgärder finns rutiner för uppföljning av enskilda studenters resultat. Studievägledande samtal genomförs vid behov. Sedan 2017 används systemet *Early Alert* där studenter som inte tagit poäng i de inledande kurserna tidigt identifieras och kontaktas med erbjudande om samtal och stöd.

Under "Måluppfyllelse" redovisar vi läraktiviteter och examinationsformer som stödjer och examinerar studentens individuella och kollektiva lärande i HFU och VFU och som utvärderas och utvecklas. Bibliotekets experter deltar i utbildningens olika campusförlagda kurser med utbildning och stöd gällande informationssökning och användning av databaser. Ett ramverk för VFU ger stöd åt studentens lärande och professionsutveckling genom en tydlig struktur som inbegriper formativ bedömning i varje VFU-kurs bl a i trepartssamtalet. Utöver de resurser för lärande som ingår i utbildningen finns skrivverkstad och matematikverkstad samt stöd för studenter med särskilda behov. Sommaren 2018 anordnas en kurs i AL för studenter som har behov av att utveckla sin vetenskapliga och skriftliga förmåga. Ytterligare sommarkurser med andra fokus kommer att anordnas till stöd för studenter att klara sin utbildning inom planerad tid.

Studentperspektiv

Bedömningsgrund:

Studenten ges möjlighet att ta en aktiv roll i arbetet med att utveckla utbildningens innehåll och genomförande.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Studenterna i grundlärarutbildningen erbjuds många möjligheter att påverka och engagera sig på olika nivåer. Maus policy för studentinflytande vägleder arbetet. En student har möjlighet att framföra synpunkter direkt till lärarna i kursen, i kursutvärderingar eller till gruppens studentrepresentanter som tar upp övergripande synpunkter i programrådet. Självklart finns även möjligheten att kontakta studentkåren för att framföra synpunkter, få råd eller själv engagera sig i beslutande och beredande organ. Studentkåren ansvarar för att informera om de förtroendeuppdrag de tillsätter vilket de gör under uppropet för nya studenter samt genom affischering, sociala medier och olika kampanjer. För att stärka informationskanalerna och säkerställa att studentkårens information når ut till alla studenter har vi förbättrat rutinerna kring uppropet. Studentkåren kommer framöver också att bjudas in senare i utbildningen för att informera studenter i anslutning till det tillfälle då studentkåren väljer representanter till olika fora. Studentkåren kommer att få en egen webbplats där alla studenter kommer att bjudas in för information om utbildningsbevakning och möjligheter att utöva inflytande. Genom studentkåren väljer studenterna representanter till samtliga beslutande och beredande organ på universitets- och fakultetsnivå, bland annat till fakultetens styrelse, utbildningsnämnd, strategiska grupp och verksamhetsråd (ledningsgrupper), VFU-råd, referensgrupp för UVK-kurser och kursplanesamordningsgrupp. Studenterna inom grundlärarprogrammet har dessutom möjlighet att som studentrepresentanter delta i programmets studentforum, samt att genom detta välja representanter till programrådet.

För att samla in studenternas åsikter genomförs kursutvärderingar och programutvärderingar. Resultaten publiceras på webbsidan för programmet, VFU och respektive kurs, samt ligger till grund för kvalitetssäkring och utveckling av utbildningen. Synpunkter tas om hand av lärarlag i olika ämnen och kurser, och arbetet följs kontinuerligt upp i programrådet och i dess utskott som träffas flera gånger per termin. Formativ kursvärdering sker under kursens gång, och i slutet av kursen görs en summativ kursvärdering. Studenternas kursvärderingar och lärarlagets analys sammanställs av kursansvarig i en kursrapport tillsammans med förslag på åtgärder. Kursrapporten återkopplas till studenterna och publiceras i anslutning till kursplanen. Kursrapporten från föregående kurstillfälle kommuniceras till studenterna i samband med kursstart, och en dialog förs om deras förväntningar på kursen.

Kursutvärderingsprocessen har dock inte alltid fungerat optimalt. Svarsfrekvensen i kursvärderingarna varierar. Ansvariga lärare har ibland gjort bedömningen att det inte är möjligt att dra några valida och reliabla slutsatser rörande hur kursens studenter har upplevt kursen och måluppfyllelsen, och därför avstått från att skriva kursrapport. För att kursutvärderingsprocessen ska fungera i alla delar har dekan beslutat (december 2016 respektive mars 2018) att kursrapporter ska skrivas oavsett svarsfrekvens i kursvärderingarna, samt att kursrapporter för fakultetens campusförlagda kurser ska publiceras i anslutning till

kursplaner på universitetets webbsida. För att stärka den kontinuerliga uppföljningen ska ansvaret för registrering av kursrapporter flyttas från den centrala administrationen till institutionernas administratörer. Kursutvärderingsprocessen följs upp årligen genom att institutionerna rapporterar till universitetets utbildningsberedning. Programutvärdering genomförs varje år, där studenter i slutet av sin utbildning erbjuds att svara på en sk exitenkät och delta i fokussamtal om måluppfyllelse, bemötande, möjlighet till inflytande, kvalitet och yrkesrelevans. Resultatet publiceras på webbsidan. Svarsfrekvensen för enkäten har hittills varit låg (ca 30 %). Sammanställningarna av fokussamtalen har varit av större värde för utvecklingsarbetet.

Det är vår bedömning att utbildningen verkar på flera olika sätt för att studenterna ska ta aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen. Studenternas gensvar har däremot varit svagt. För att möta studenters önskemål om förbättrade former att utöva inflytande tog universitetet och studentkåren under våren 2017 ett gemensamt initiativ genom att inrätta ett studentforum i programmet. Förslaget togs fram av en före detta student tillika studentkårsrepresentant som anställdes vid fakulteten för att lägga örat mot studenterna och se över systemet med studentinflytande. I forumet får studentrepresentanter från programmet möjlighet att träffas för att diskutera utbildningen och komma med synpunkter och förslag till förbättringar. För att underlätta och skapa stabilitet bistår en stödperson från universitetet med planering, lokalbokning mm. Studentkåren och programmet har tillsammans bjudit in studenter till studentforumet, och från och med studentkullen antagen 2017 har samtliga studentgrupper inom programmet möjlighet att välja sina egna representanter. Studentrepresentanterna har även möjlighet att företräda sina kamrater i kurserna, för att underlätta den kursnära dialogen mellan lärare och studenter. Forumet har hittills haft god uppslutning, och har kraftfullt förstärkt studenternas röst inom programmet.

Fakulteten arbetar efter en handläggningsordning gällande studentklagomål med hänvisning till Maus dokument *Studenters rättigheter och skyldigheter* samt med beslutade rutiner och handlingsplan för tillämpning och uppföljning av dokumentet.

Arbetsliv och samverkan

Bedömningsgrund:

Utbildningen är utformad och genomförs på sådant sätt att den är användbar och utvecklar studentens beredskap att möta förändringar i arbetslivet. Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Beskriv, analysera och värdera. Redogör för styrkor och svagheter samt hur dessa hanteras för att säkra en hög kvalitet nås i utbildningen. Belys med hjälp av exempel.

Utbildningen förbereder studenten för ett föränderligt arbetsliv genom att hen växelvis deltar i campusförlagda kurser och VFU-kurser. VFU är fördelad jämnt över utbildningen i form av fem kurser om vardera 6 hp från den andra terminen. Redan under den första terminen ingår en introduktionsperiod för att studenten ska få en inblick i yrket och möjlighet att överväga sitt yrkesval. Introduktionsperioden är inte poängsatt och examineras inte. Inför den första kontakten med partnerskolan hålls en föreläsning om juridik med relevans för skola.

En av de bärande idéerna bakom Maus partnersamverkan är att studenten ges möjlighet att förstå läraryrkets förutsättningar genom att komma under ytan på en skolas kultur och fördjupa sin förståelse av de processer som pågår där. Därför har studenten sin huvudsakliga placering på en skola under hela sin utbildningstid. En annan fördel är att studenten har tillgång till sin skola för att samla empiri till uppgifter i campusförlagda kurser och på så sätt få stöd i att analysera verksamheten med kritisk distans. Genom detta upplägg ges studenten möjlighet att kontinuerligt använda sina teoretiska kunskaper i praktiken och att bearbeta sina erfarenheter från praktiken i de ämnes- och ämnesdidaktiska och utbildningsvetenskapliga studierna. Från antagning 2018 har kopplingen mellan teori och praktik stärkts genom ett nytt upplägg av kurserna i UVK som inbegriper läraaktiviteter och examination där studenterna gör analyser av videoinspelade undervisningsmoment. Eftersom det är värdefullt att också få inblick i en annan skolas verksamhet genomför studenten två till fyra dagar av en VFU-kurs på en skola med andra förutsättningar än den egna. I VFU-kursens avslutande examination (ett kollegialt samtal) ingår att studenterna för in perspektiv som är adekvata för de aktuella frågeställningarna, hämtade från dessa skolor.

VFU-kursernas lärandemål uttrycker högt ställda krav, och en förutsättning för att nå kursmålen är att studenten snabbt kan komma in i skolans verksamhet i varje kurs för att fortsätta och vidareutveckla arbetet från den förra kursen. VFU-kurserna har tre lärandemål som vardera uttrycker krav för utvecklingsområdena analys- och reflektionsförmåga, ämneskunnande och ämnesdidaktisk kompetens respektive kommunikativt och demokratiskt ledarskap samt ett fjärde mål som innebär att studenten ska göra en självvärdering av sin professionsutveckling. Betygsättningen sker utifrån en tregradig skala. För varje VFU-kurs finns texter och matriser i skriften *På väg mot läraryrket* vilka konkretiserar kursernas lärandemål och som bildar underlag för handledning och bedömning av studentens professionsutveckling. VFU-läraren sätter betyg utifrån eget och handledares underlag.

I syfte att åstadkomma en bedömningsprocess med hög kvalitet och goda förutsättningar för en likvärdig bedömning finns ett ramverk. *Ramverk för bedömningsprocessen i*

verksamhetsförlagd utbildning i lärarutbildning utgör en gemensam struktur för alla VFU-kurser vars innehåll definieras av lärandemålen. Inom denna struktur bygger VFU-läraren in en progression som ger studenten goda förutsättningar att nå kursens mål. Ramverket ger stöd och struktur för studenten att genomföra uppgifter samt för handledaren att handleda studenten och att lämna bedömningsunderlag till VFU-läraren i enlighet med kursmål samt texter och progressionsmatriser i *På väg mot läraryrket*. För att äga tillträde till nästkommande VFU-kurs måste tidigare kurser i VFU vara godkända. Endast ett omtentamenstillfälle erbjuds. Om tveksamheter uppstår avseende en students möjlighet att fullfölja utbildningen med godkänt resultat, sker ett samtal om studentens studiesituation så snart som möjligt. Det gäller hela utbildningen. Det finns regelverk och rutiner för omplacering av en student i samband med ifrågasatt kvalitet i handledning eller på VFU-skola samt då det saknas handledare eller ämne. Genom att studenten har sin huvudsakliga placering på en skola underlättar det för handledare att uppmärksamma när något inte fungerar och tidigt kunna kontakta studentens VFU-lärare.

Vår bedömning är att utbildningen förbereder studenten för att möta förändringar i arbetslivet. Den student som utbildat sig till lärare vid Mau besitter kunskaper och kompetenser som är användbara inom såväl skolväsendet som andra arbetslivskontexter. Studenten tillägnar sig ämnesmässiga kunskaper och generiska färdigheter och förmågor i enlighet med examensmålen i såväl HFU och VFU. Under ”Måluppfyllelse” redovisar vi hur innehåll, genomförande och utformning förbereder studenten för ett föränderligt arbetsliv och hur studenten ges möjlighet att koppla samman praktik och teori. Utöver de kunskaper och förmågor som specifikt redovisas där ger utbildningen förutsättningar för studenten att utveckla sitt pedagogiska ledarskap, sin förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg samt att undervisa i en mångkulturell och mångspråkig miljö. Skolverkets kartläggningmaterial används i samband med att studenter möter nyanlända elever i regionens skolor under VFU. Det finns en progressionsplan för studentens utvecklande av akademisk litteracitet som tagits fram i programrådets utskott. I campusförlagda kurser sker samverkan med det omgivande samhället bl a genom studiebesök och exkursioner. I Engelska och lärande har studenterna i uppgift att delta i föreläsningar (kopplade till den kurs de läser) i Maus årligen återkommande *International Week* där internationella föreläsare medverkar.

Samverkan mellan Mau och våra partners sker med systematik på olika nivåer: regionalt samverkanråd (se nedan), VFU-råd med representation från skolsamhället och studentkåren, partnerskoldagar med VFU-ansvariga och lärare samt rektorer, kommunsamordnare m.fl. partners. Därtill genomförs handledarutbildning på grundnivå och avancerad nivå. Seminarier och andra möten där Maus och skolornas lärare samverkar genomförs regelbundet. I dessa återkommande fora återkopplas och diskuteras kvalitetsarbete och fördjupad samverkan.

Partnerskapet regleras i ett ramavtal som omfattar organisation och systematik i kvalitetssäkring/-utveckling. Ramavtalet preciserar samverkan mellan kommunerna och fristående skolor i Skåne och Blekinge, Lunds universitet, Högskolan Kristianstad och Malmö universitet. Lärosätena och kommunala och fristående skolors representanter träffas fyra gånger årligen i ett regionalt samverkanråd för skollagsstyrda verksamheter för att diskutera VFU-relaterade frågor såsom dimensionering och forskning. Ett forskningsprojekt om trepartssamtalet bedrivs inom det regionala samverkanrådet och omfattar medverkan från Malmö universitet, Lunds universitet och Högskolan i Kristianstad. Projektet återkopplas i form av avstämningar i Maus olika fora där VFU-lärare och externa partners samverkar. Ramavtalet följs kontinuerligt upp för att ytterligare förstärka det gemensamma

kvalitetsarbetet och tydliggöra parternas ansvarsområden. En arbetsgrupp med bred representation ska ta fram ett förslag på ett reviderat ramavtal som remissas och förankras med förvaltningschefer under 2018. Erfarenheter och resultat från försöksverksamheten med övningsskolor ska beaktas samtidigt som en process ska initieras som syftar till att fler skolor ska bjudas in i fördjupad samverkan när försöksverksamheten med övningsskolor upphör.

De skolor som ingår i försöksverksamheten har tecknat ett tilläggsavtal med kriterier för förstärkt kvalitet genom bl a koncentration av studenter, handledarutbildning, särskilt yrkesskickliga lärares medverkan i campusförlagda kurser och en struktur för att studenters examensarbeten ska kunna knytas till skolors utvecklingsarbete. Förvaltningscheferna avgör vilka skolor som har en systematik för kvalitetsarbete och som i kraft av denna har förutsättningar att medverka i försöksverksamheten. En dag om året genomförs en uppföljningsdag med medverkande skolor. Inför denna genomför Mau och skolorna swot-analyser utifrån kriterierna i tilläggsavtalet. Analyserna följs upp under utvärderingsdagen bl. a. i seminarier som fokuserar utvecklingsområden och där skolor som varit framgångsrika redovisar sitt arbete. Studenter medverkar i seminarier och i presentationer av goda exempel. Dagen inleds med att Mau presenterar en sammanställning av de styrkor och utvecklingsområden som definierats av universitetet och skolorna utifrån respektive parts ansvarsområden. Sammanställningen återkopplas därutöver till samtliga partners och studenter genom publicering på Maus webbsida tillsammans med annan information som rör VFU.

Exempel på utvecklingsområden som hittills har definierats är behovet av beforskning av VFU i samarbete mellan universitet och skolor, särskilt yrkesskickliga lärares medverkan i campusförlagda kurser i högre utsträckning samt utvecklad struktur och incitament för att knyta examensarbeten till skolornas verksamhet. Fler arenor för medverkan av särskilt yrkesskickliga lärare utvecklas efterhand inom försöksverksamheten. För att ytterligare förstärka studentens incitament att genomföra sitt examensarbete i relation till skolans verksamhet har det förts in i ramverket att trepartssamtalet ska ge utrymme och stöd åt studenten att identifiera tänkbara forskningsområden i VFU-skolans ämnesdidaktiska utvecklingsarbete. Skolorna behöver utveckla former för att engagera studenter för skolans ämnesdidaktiska kvalitetsarbete. Därför sker erfarenhetsutbyten i olika samverkanfora där framgångsrika upplägg presenteras. Det finns även en handledarutbildning på avancerad nivå (fortsättningskurs). Den är upplagd för att ge förutsättningar för lärare att driva utvecklingsarbete vilket på sikt kan resultera i att studenters examensarbeten kan bidra till skolornas utvecklingsarbete.

Maus kontinuerliga utvärderingar visar att VFU fungerar väl, men de har också pekat på utvecklingsbehov. (*Utvärdering av verksamhetsförlagd utbildning vid Fakulteten för lärande och samhälle, Malmö högskola* (Åkesson 2015; Åkesson 2016). Ett utvecklingsbehov handlar om att vidareutveckla arbetet med rättssäker examination av VFU bl a genom att säkerställa att VFU-lärare, handledare och studenter får goda förutsättningar att utveckla en gemensam förankring, tolkning och förståelse för lärandemål, bedömningskriterier och andra dokument som används i handledning och bedömning. Uppföljning av betygsstatistik visar på ett behov att ytterligare kommunicera och stärka kriterierna för betyget Väl godkänd. I det systematiska kvalitetsarbetet har därför det ovan nämnda ramverket för bedömningsprocessen tagits fram i dialog med VFU-lärare, handledare och studenter. Ramverket har implementerats under 2017 och utvärderas under våren 2018 i ett forskningsprojekt där bedömningsfrågor inom VFU är i fokus. Uppdraget delas av två forskare och omfattar 60 % av en tjänst under 2018. En skriftlig

rapport ska presenteras i december 2018. De utvärderingar som hittills gjorts med studenter i samband med kursavslut och med VFU-lärare, handledare och studenter i olika fora visar att ramverket har gett resultat. Studenten får formativt stöd att uppnå kursmålen, och handledaren får en struktur för handledning och bedömning av studenten. I syfte att förstärka en gemensam förankring, tolkning och förståelse av lärandemål, betygskriterier samt texter och matriser i skriften *På väg mot läraryrket* har samtliga VFU-lärare genomgått en utbildning med fyra seminarier, under 2016 och 2017. I den obligatoriska utbildningen av nya VFU-lärare är ramverket en viktig del. Ramverket ingår också i utbildningen av VFU-handledare. I uppföljningsarbetet har ett utvecklingsbehov avseende VFU-lärares samtalsmetodiska kompetens definierats och utbildningsinsatser kommer att genomföras under 2018.

Från våren 2018 kommer samtliga VFU-kurser att utvärderas med en digital enkät (dvs från antagning 2017). Studenternas svar kommer att sammanställas på en aggregerad nivå och återkopplas till VFU-lärarna i lärarlagsmöten samt till skolor i olika samverkanfora där kvalitet i VFU kontinuerligt följs upp och där kvalitetsutveckling i utbildningens i dess helhet (även i HFU) återkopplas och diskuteras. Återkopplingen till studenterna sker genom att resultatet diskuteras inom ramen för de kursutvärderingar som VFU-läraren gör i varje kurs. Resultaten från utvärderingarna publiceras på webbsidan för VFU (en plattform för information och återkoppling till skolor, studenter och VFU-lärare). På så sätt blir resultaten tillgängliga för berörda intressenter.

Den sista kursdagen består (utöver examination) av kursutvärdering som vanligtvis genomförs i samtalsform. Utvärderingen dokumenteras av VFU-läraren och återkopplas i nästkommande VFU-kurs till studenterna i introduktionsmötet till vilket handledaren kan bjudas in. VFU-läraren återkopplar också till skolor och till universitetets VFU-organisation då det är relevant. Det ingår i VFU-lärares uppdrag att följa upp kvaliteten och att rapportera brister till VFU-organisationen som kontaktar berörd skola. En gång per termin följer Maus VFU-koordinatorer upp kvaliteten i skolorna med dess VFU-ansvariga samt med kommunsamordnare och förvaltningschefer som är ytterst ansvariga för att skolor upprätthåller och utvecklar kvaliteten i VFU i enlighet med ingångna avtal. Skolorna ansvarar för att göra sina egna utvärderingar och att återkoppla till studenter och universitetet i olika fora såsom den ovan beskrivna årliga uppföljningsdagen. Ett utvecklingsområde för skolorna är att ha en långsiktig strategi för att hantera omsättning av handledare och koordinatörer för att kvaliteten i VFU ska kunna upprätthållas. Mau initierar till samtal och erfarenhetsutbyte om denna och andra frågor under bl. a. partnerdagar.

Varje termin anordnas arbetsmarknadsdagar där studenterna erbjuds en möjlighet att träffa framtida arbetsgivare. Inför studenternas val av fördjupningsämne i den tredje terminen uppmanas de av universitetets studie- och yrkesvägledare att undersöka behovet av lärarkompetens genom samtal med exempelvis VFU-skolans rektor. Våren 2018 anordnade (för andra gången) regionens lärosäten och kommunförbunden i Skåne en inspirationsdag för läraryrket där verksamma lärare berättade om sitt yrkesval och delade med sig av sina erfarenheter. Inspirationsdagen skedde på en gymnasieskola.

Sedan 2010 genomförs alumnenkäter med två års mellanrum i samarbete med övriga lärosäten som bedriver lärarutbildning. Resultatet av enkäten hanteras i programråd med student- och partnermedverkan samt i olika samverkanfora med Mau och intressenter i VFU. Det finns ännu inte en utvecklad alumnaverksamhet. Alumner har hittills träffats en gång under hösten 2017. Programrådet har därför definierat alumnaverksamhet som ett utvecklingsområde

för de kommande åren. Studenter som genomfört avslutningshögtider i samband med programavslutningar har visat intresse för alumnverksamhet vilket ska tas tillvara i arbetet framöver. Studentforumet kommer också att inkluderas i detta arbete.

Vår bedömning att vi har en utvecklad systematik och en organisation för att utveckla utbildningens yrkesrelevans tillsammans med berörda intressenter: studenter, lärare och externa partners (handledare, samordnare, koordinatörer, rektorer, kommunsamordnare och förvaltningschefer). Information, synpunkter och kunskap från lärare på skolorna tas tillvara i flertalet återkommande fora då lärare från lärosätet och skolorna träffas. Vi genomför forskning och utvärdering av VFU. Vi har rutiner och arenor för att kontinuerligt återkoppla till berörda intressenter om utvecklingsbehov, åtgärder och förändringar. Vårt deltagande i försöksverksamheten med övningsskolor har bidragit till förstärkt kvalitet vad gäller innehåll, utformande och genomförande av VFU. Maus och partnerskolornas samverkan har stärkts. Förstärkt handledarkompetens genom obligatorisk utbildning är ett av många exempel på hur försöksverksamheten har medfört ökad kvalitet i studentens utbildning. Eftersom försöksverksamheten utvärderas av UKÄ i särskild ordning redovisas inte detta viktiga resultat närmare här.

